

Mlaš tednik

kulturno - politično glasilo

Kronika

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / številka 50

V Celovcu, dne 16 decembra 1954

Cena 1 šilling

Prosvetni minister dr. Drimmel na Koroškem

Dne 8. in 9. decembra t. l. se je mudil na Koroškem avstrijski prosvetni minister g. dr. Drimmel. Že v proračunski debati v parlamentu je dal izjavo, da se hoče o šolskih razmerah na Koroškem sam poučiti na mestu samem.

Na praznik, dne 8. decembra, je govoril na občnem zboru učiteljske organizacije ÖVP in se tam dotaknil tudi dvojezične šole ter „pravice staršev“.

Drugi dan svojega bivanja na Koroškem je g. minister posvetil sprejemanju strank, da bi se tako v osebnem razgovoru seznanil z našimi šolskimi problemi. Sprejel je najprej zastopnike staršev iz občin: Vrba, Velikovec, Tinje in Važenberg, ki so protestirali proti dvojezični šoli v smislu organiziranih šolskih stavk v Vrbi, v Grabštanju in svoječasnno tudi v Velikovcu. Zanimiv je posebno štrajk v Grabštanju, ki naj bi bil uvod v ministrov obisk na Koroškem. Po vaseh so postavili straže, ki so zjutraj otroke poučile, da 6. in 7. decembra ni šolskega pouka, kar so seve otroci z veseljem vzeli za znanje. Predno pa so starši zvedeli, za kaj v resnici gre, je štrajk že minil.

Se posebno zanimiv je Grabštanj zaradi tega, ker na tamošnji šoli itak moremo komaj govoriti o pouku slovenščine. Grabštanski pra-germani so pač hoteli svoje pokolenje posebno poudariti, ko je za deseti oktober 1954 tamošnji župan dejal: „Pa saj smo vsi isti ‚vindšarji‘ kakor drugod po deželi.“

Že zadnjič smo naglasili, da je ozadje gonje proti dvojezični šoli v istih krogih kakor leta 1937. To dejstvo trezni nemški krogi tudi jasno vidijo in potrjujejo. To so krogi, ki hočejo politično za vsako ceno živeti od nacionalne nestrpnosti.

Za sprejem pri ministru je zaprosil tudi odbor Narodnega sveta koroških Slovencev. Prof. dr. Joško Tischler in prof. dr. Valentin Inzko sta gospoda ministra uvodno opozorila na dejstvo, da pri odredbi za dvojezične šole iz leta 1945 nobeden ne more trditi, da bi bila nastala pod pritiskom zasedbene sile. Za odredbo so na seji 3. oktobra 1954 glasovali zastopniki vseh koroških strank brez vsakega pritiska zasedbene sile. Sicer pa je tudi prejšnji zunanji minister dr. Karl Gruber ponovno izjavil na mednarodnih posvetovanjih za državno pogodbo za Avstrijo, da je avstrijska vlada izdala to odredbo za dvojezične šole, ker je smatrala za potrebno, da se to šolsko vprašanje uredi.

Zastopnika Narodnega sveta sta g. ministra tudi opozorila na dejstvo, da imamo v Avstriji dvojno pojmovanje besede „Elternrecht“. Podobno imamo tudi dvojno pojmovanje besede „demokracija“ v zapadnem in v vzhodnem svetu.

Če govorijo v Avstriji o pravici staršev „Elternrecht“, tedaj mislijo na pravico soodločevanja staršev kot vzgojnega činitelja, kot soodločevalca v svetovnonazornih vprašanjih, ki so podlaga šole; torej soodločevanje v vprašanju, ali naj pošljejo starši svoje otroke v katoliško, protestantovsko ali brezbožno šolo.

Nikjer v avstrijski šolski zgodovini pa ne najdemo soodločevanja staršev o predmetih, ki naj bi se v šoli poučevali. Če bi hoteli v tem pogledu upoštevati voljo staršev, bi po vsej verjetnosti morali vsaj za vsakih 10 otrok napraviti posebno šolo in tako bi se „pravica staršev“ uveljavila le bolj v obliki anarhije. Tudi tedaj, ko so v Avstriji vpeljali splošno šolsko obveznost, hvala Bogu, niso vprašali staršev. Če bi bili to storili, bi verjetno še danes imeli v deželi veliko število nepismenih ljudi.

Zastopnika Narodnega sveta sta izrecno naglasila stališče šolskih strokovnjakov, kakor je prišlo na posvetovanjih 8. septembra 1951 in 6. oktobra 1953 do izraza.

Minister je zastopnikom Narodnega sveta zagotovil, da z veliko pozornostjo študira to vprašanje, da bo dobro pretehtal vse iznešene argumente in bo nudil tudi priliko, da se z zastopniki Narodnega sveta ravno v tem vprašanju še sestane. Razgovoru sta prisostvovala deželni glavar g. Wedenig in ravnatelj deželnih uradov g. dvorni svetnik dr. Newole. Prof. dr. Joško Tischler je uporabil to priliko, da se gospodu deželnemu glavarju v imenu Slovencev posebno zahvali za njegovo stanovitnost v tem vprašanju v interesu dežele, v interesu tako Nemcev kakor Slovencev.

V naslednjem prinašamo besedilo spomenice, ki sta jo zastopnika Narodnega sveta izročila g. ministru.

Spomenica

„Narodni svet koroških Slovencev si dovoljuje predložiti gospodu prosvetnemu ministru sledeče stališče k vprašanju dvojezične šole:

Šolska odredba od 3. oktobra 1945 vsebuje glede učnega jezika razmerje približno 1:3 v prid nemščini. Iz tega je razvidno, da se poučuje na vseh šolah, kjer upoštevajo 100 % to odredbo — takih šol je žal le malo — tričetrť pouka v nemškem in četrt v slovenskem jeziku.

Opozarjamo tudi na dejstvo, da je bila odredba izdana 1. 1945 po soglasnem sklepu zastopnikov vseh strank.

Opozarjamo na to, da se je avstrijska delegacija še posebno sklicevala pri vseh mednarodnih razgovorih glede državne pogodbe ravno na to odredbo. S tem se je priznalo pred mednarodnim forumom, da so Slovenci tu, da je Avstrija dejansko voljna tudi Slovincem nuditi možnost izobrazbe v njihovem materinem jeziku. Mnenja smo, da je hotela avstrijska delegacija še prav posebno poudariti, kako je trdno odločena naložiti obema narodoma v južnem delu Koroške iste dolžnosti glede obeh deželnih jezikov.

Opozarjamo na zborovanje učiteljev dvojezičnih šol, ki ga je sklical 8. septembra 1951 gospod deželni glavar. Na tem zborovanju so se učitelji strnjeno izrekli za ohranitev in izvedbo šolske odredbe ter so naslovili na deželno vlado prošnjo, naj ne pusti motiti konstruktivnega dela učiteljstva na dvojezičnih šolah s političnim rogoviljenjem.

Opozarjamo na anketo v prostorih deželne vlade 6. oktobra 1953, pri kateri so bili navzoči zastopniki vseh političnih strank, strokovnjaki in šolski praktiki. Pod vodstvom g. deželnega glavarja so se skoraj soglasno izrekli za ohranitev in dosledno izvedbo odredbe.

Opozarjamo tudi na dejstvo, da se je šolska komisija pri UNESCO v Parizu temeljito bavila s koroškim poizkusom rešitve šolskega vprašanja in da je ta organizacija ravno ta način rešitve priporočila tudi drugim obmejnim deželam.

Narodni svet koroških Slovencev Vas, spoštovani gospod minister, naproša, da v polnem obsegu poskrbite za izvedbo odredbe od 3. oktobra 1945.

Narodni svet ugotavlja, da se pri imenovanjih šolskih vodij na dvojezičnih šolah ne upošteva člen F omenjene odredbe. Imenovane so bile za vodje šol osebe brez znanja slovenščine. Od teh šolskih upraviteljev se je sicer zahtevalo, da položé v teku dveh let izpit iz slovenščine, vendar je predpisani rok že davno potekel, ne da bi dotični izpite polagali.

Na dvojezičnih šolah so bile nastavljene še v teku tega leta učne moči brez znanja slovenščine kljub temu, da je bilo na razpolago usposobljeno domače učiteljstvo.

Trenutno je mesto okrajnega šolskega nadzornika v Beljaku nezasedeno. Opozarjamo na to, da mora po členu F omenjene odredbe okrajni šolski nadzornik v Beljaku obvladati drugi deželni jezik, ker je v njegovem delokrogu 25 dvojezičnih šol.

V smislu člena B šolske odredbe od 3. 10. 1945 so vsi učenci in učenke dvojezičnih šol, kateri nadaljujejo svojo izobrazbo na glavnih in srednjih šolah, obvezani na teh obiskovati slovenščino po tri ure tedensko. Mnenja smo, da se more in mora te učence razbremeniti na ta način, da se uvede zanje angleščina kot prostovoljni predmet. Na ta način je bilo to vprašanje rešeno na celovškem učiteljskem. Da bi se moglo to omogočiti, bi bilo umestno združiti v Celovcu, Beljaku in Šmohoru učence, ki pridejo iz dvojezičnih šol, v posebnih razredih.

Žalostno je, da mora Narodni svet koroških Slovencev ugotoviti, da neposredno pristojni šolski nadzorni organi izvedbe šolske odredbe od 3. 10. 1945 ne podpirajo v zadostni meri in to delno zaradi tega, ker niso zmogli drugega deželnega jezika. Da bi se temu neznosnemu stanju odpomoglo, predlagamo spojitve vseh dvojezičnih šol v enoten nadzorni okoliš glede uprave, pedagogike in personalnih vprašanj.

Narodni svet koroških Slovencev se zahvaljuje prosvetnemu ministru za finančno podporo začetnice na dvojezičnih šolah in za finančno podporo šolskega lista „Mladi rod“. Tej zahvali dodamo prošnjo, da bi prosvetno ministrstvo poskrbelo tudi še nadaljnje učne knjige za dvojezične šole na Koroškem.“

Nato je g. minister sprejel zastopnike Slovenske prosvetne zveze ter vrsto zastopstev iz raznih občin, ki so vsi govorili za dvojezično šolo.

Ob svojem odhodu iz dežele pa je g. minister podal sledečo izjavo:

„Kot član vlade moram najprej ugotoviti, da sloni ureditev dvojezičnega šolstva na Koroškem na odredbi iz leta 1945. Ta odredba pa nima svojega izvora izven dežele, marveč je, ker je bila odredjena pred decembrom 1945, del notranje avstrijske zakonodaje in vsi prizadeti so na to odredbo vezani, dokler ni spremembe. Na to niso vezani samo starši, marveč tudi vsa šolska uprava in učiteljstvo. Kot zagovornik postavnega reda v državi moram stati na tej zakoniti podlagi in moram pri vsem spoštovanju čustev apelirati na demokratično disciplino vseh prizadetih, ki more biti edino meročajna, če hočemo v državi urediti tako težka vprašanja.“

Letni proračun v koroškem deželnem zboru

V torek so v deželnem zboru v Celovcu začeli z debato o letnem proračunu. Že dopoldne so zaključili generalno debato, ko so se poslanci udeleženi strank izrekli za budžet.

Glavni predmet debat je bil deficit, ki je predviden v letnem proračunu. Koroška je revna dežela in socialisti so poudarili željo, da bi zvezna vlada na Dunaju ne samo kazala razumevanje za koroške potrebe, temveč da bi Koroško tudi dejansko podprla in ji gmotno pomagala. Ljudska stranka je pa zastopala stališče, da je možno s povečanimi investicijami izboljšati slabo go-

spodarsko stanje; dežela sama ni revna, saj ima dovolj surovin.

Nato so nadaljevali debato o posameznih točkah.

TUJCI IMAJO ISTE DELOVNE PRAVICE KOT DOMACINI

Po dekretu socialnega ministrstva na Dunaju so z ozirom na urejene razmere na delovnem trgu tujerodni begunci, ki so prišli pred 1. januarjem 1952 v Avstrijo, glede pravice do zaposlitve enakopravni Avstrijcem. Ta dekret se pa ne tiče zdravnikov, lekarnarjev, dentistov i. dr., za katere veljajo posebne določbe. (APA)

Nova bavarska vlada

Bavarski deželni zbor je izvolil dosednjega bavarskega ministrskega predsednika dr. Hansa Eharda (CSU) za svojega predsednika. CSU, ki je s 83 poslanci najmočnejša stranka v bavarskem deželnem zboru, je najprej predlagala za to mesto dosednjega predsednika deželnega zbora dr. Hundhammerja, vendar je ta svojo kandidaturu umaknil v prid dr. Ehardu.

Pri volitvah za ministrskega predsednika pa je odnesel zmago socialni demokrat dr. Högnér, ki je s 112 glasovi bil izvoljen za naslednika dr. Eharda, dočim je protikandidat Seidl dobil 82 glasov. Tako stoji po 35 letih na čelu bavarske vlade socialni demokrat.

V vladni koaliciji, ki je izvolila socialnega demokrata za ministrskega predsednika, so zastopani poleg socialnih demokratov tudi stranka beguncev (BHE), Bavarska stranka in svobodni demokrati (FDP), najmočnejša - krščansosocialna stranka pa je v opoziciji. Razmerje med vladno koalicijo in opozicijo v deželnem zboru je 120 proti 84.

Ministrski predsednik je že imenoval svojo vlado, v kateri imajo socialni demokrati pet, Bavarska stranka štiri, stranka beguncev tri in svobodni demokrati dva zastopnika. En minister in en državni tajnik pa ne pripadata nobeni stranki. (AP)

NOVA POTA JUŽNE AFRIKE

Novi ministrski predsednik Južne Afrike Strijdom je izjavil, da bodo oklicali republiko, če večina prebivalstva to želi. Napadel je v govoru nekdanjega ministrskega predsednika generala Smutsa, ki je preveč ustrezal željam britanskih imperialistov. V Veliki Britaniji so v skrbeh, da se bo Južna Afrika izločila iz Imperija. (Reuter)

NESREČE V ZADNJEM TEDNU

Na zveznem ozemlju je bilo v preteklem tednu 895 prometnih nesreč, pri katerih je bilo 487 ranjenih in 19 mrtvih. V 30 primerih je voznik pobegnil, v 27 slučajih pa so ugotovili, da je bil voznik pod vplivom alkohola. Na Koroškem je bilo pri 75 nesrečah 44 ranjenih in 2 mrtva.

Politični teden

Po svetu . . .

V zadnjem tednu je evropska politična javnost zasledovala

pariško agilnost.

Francozi, ki so znani po tem, da nikoli ne pridejo v zadrego z idejami, so predlagali Moskvi novo konferenco štirih — po ratificiranju pariških sklepov. S tem je hotel ministrski predsednik Mendes-France zavrniti domače politike, ki so mu očitali, da ne išče možnosti za izboljšanje odnosov s Sovjeti, pa tudi Sovjeti morajo uvideti, da se jim ne bo posrečilo odcepiti Francijo od zahodnega bloka. Seveda je vladni šef Vzh. Nemčije Grotewohl takoj pripomnil, da mora biti 1. točka take konference preklic pariških sklepov. Če je imel Mendes-France srečo pri zunanji politiki, se ne more trditi isto o njegovi dejavnosti doma. Že pri glasovanju v odboru za zunanjo politiko je dobil le en sam glas večine — pa morda še to po „naključju“ — za ratifikacijo ponovne oborožitve Zap. Nemčije. In v parlamentu je pri debati o severnoafriški politiki dobil do zdaj najmanjšo večino. Desničarske stranke, ki so za ratifikacijo pariških pogodb, so sklenile, da ga bodo pustile na vladi še toliko časa, da bo to uredil. Potem si bodo poiskali koga drugega. Čujejo se že imena, tudi taka, ki so še nedavno bila na tem položaju.

Prišlo je tudi do

napetosti med Združenimi državami in Kitajsko

Izgleda, da so Amerikanci tokrat bolj odločni poseči vmes, če bi bila Rdeča Kitajska le preveč bojaželjna. Ameriški zunanji minister Dulles je izjavil, da bodo dokazali kitajskim komunistom, da morejo ti v slučaju napada le izgubiti, ne pa dobiti. Po pogodbah, ki so jo sklenili z Nacionalno Kitajsko, pa je tudi ta bolj vezana na obljube mirovanja.

Napetost je pa še povečala obsodba enajstih ameriških „špirov“ v Rdeči Kitajski. Teh enajst Amerikancev — devet letalcev in dva civilista — so prišli pri bojih na Koreji v kitajske roke in so jih zdaj komunisti obsodili na dolgotrajen zapor. Amerikanski protest je podprla celo Indija, toda zaman. Združene države so se obrnile na UNO, vendar je razburjenje v Ameriki tako veliko, da so zahtevali od predsednika Eisenhowerja blokado Rdeče Kitajske. Ta

je pa to odklonil, ker ni hotel ukreniti ničesar, kar bi moglo pripeljati do novih zapletljajev ali celo do vojne.

Svetovna javnost, zlasti še katoličani, so te dni s skrbjo zasledovali poročila iz Vatikana o

zdravstvenem stanju svetega očeta.

Že pri povratku iz Castel Gandolfo je bilo njegovo stanje precej resno. Stanje se je zaradi bolečin na želodcu precej poslabšalo. Ko so pa k temu prišli še srčni krči, je po mnenju zdravnikov viselo življenje svetega očeta skoraj na niti. Hranili so ga le še umetno. Na trgu sv. Petra so se zbirale množice zaskrbljenih vernikov in duhovnikov in so molili za zdravje sv. očeta. Po zadnjih poročilih se je stanje znatno zboljšalo.

. . . in pri nas v Avstriji

Zvezni kancler inž. Raab je odpotoval iz Amerike in se je mimogrede ustavil v Parizu.

Tam je imel razgovore s predsednikom vlade Mendes-France-om. Ta je namreč s posebnim predlogom podprl v Moskvi avstrijsko stremljenje glede podpisa državne pogodbe. Kot smo zapisali že zadnjič, naš kancler v Ameriki v toliko ni uspel, da bi rešili avstrijsko vprašanje zase ločeno od nemškega. V francoskem ministrskem predsedniku pa je našel zaveznika. Francoski predlog predvideva umik zavezniških čet šele po 18 do 24 mesecih po podpisu državne pogodbe. Ne manjka glasov, ki trdijo, da „politično vreme“ za državno pogodbo res ni več tako neugodno, akoravno Moskva v zadnji noti ni nakazala nobenih novih možnosti glede Avstrije. To pripisujejo bolj dejstvu, da se sovjetski odgovor tiče le bolj zavezniških not, s katerimi so te odklonile splošno varnostno konferenco.

Obisk kanclerja

v vseh ozirih torej ni bil uspešen. Domače časopise je na splošno poročalo le pozitivno. Gotovo pa je, da so kanclerja spoznali v Ameriki kot demokrata in prepričanega Avstrijca in da mu je tudi uspelo premakniti avstrijsko politično stabilnost v ugodno luč. Ob priliki kanclerjevega slovesa v New Yorku je pa prinesel časopis „New York Times“ odprto pismo, s katerim omenja, da bo morala tudi Avstrija, kot je to

njegova vprašanja je stala deželo najmanj 30.000 funtov šterlingov. (Reuter)

Atomsko centralo bodo čez dve leti spustili v pogon v Veliki Britaniji, je izjavil Christofer Hinton, ki je eden izmed vodij britanskega urada za proizvodnjo atomske energije.

Indijski ministrski predsednik Nehru je imenoval za svojega namestnika v zunanjem ministrstvu muslimana dr. Sayzda Mahmuda. (Reuter)

V Brüsslu v Belgiji grejejo cesto. Cesto grejejo s pomočjo 138 infrardečih grelcev od 14 do 19 ure. Za ljudi, ki tod v tem času kupujejo, so pripravili posebne garderobe, da tam lahko odlože svoje plašče.

Dolg še iz Napoleonovih časov izplačuje nizozemsko mesto Veere meščanom. Napoleon je od mesta zahteval takojšnje plačilo 30.000 zlatih goldinarjev, ki si jih je moralo mesto izposoditi pri meščanih. Ta dolg še do danes ni plačan in vsako izplačilo je dogodek za meščane.

Za ohranitev vitke linije so se morali obvezati pripadniki ameriške vojske v Evropi, ker debelušnost zmanjšuje vojaško udarno silo. Vojaški zdravniki so dobili pooblastilo, da predpišejo dieto. (DPA)

Pri obisku angleške kraljice-matere v Ameriki je prišlo pri guvernerju Virginije do male zadrege, ko ji je guvernerjev mali nečak napravil kompliment, da je zelo ljubezna dama, le škoda, da ne zna dobro angleško. Kot je znano, so nekatere razlike med angleško in ameriško izgovarjavo.

POPRAVEK

V številki 48 na 2. strani našega lista se nam je pod naslovom „Cerkev v Jugoslaviji“ vrnila neljubna pomota. Kot navaja poročilo, se je zbralo v Zagrebu na mestu nesreče 5000 ljudi, ki so molili rožni venec, in ne 500, kot je bilo pomotoma v našem članku.

storila že Nemčija, odškodovati žide; do slej da je le preveč poskrbela za naciste, da bi dobila njih glasove.

Koroško je obiskal

prosvetni minister dr. Drimmel.

Več o tem poročamo na prvi strani našega lista. Čuditi se pa moramo, da more biti tako resen problem, kot je vprašanje šole, predmet in sredstvo gotovih krogov v navadni politični borbi. Stranke, ki nosijo vladno odgovornost, morajo imeti tudi pogum, da nastopijo resno in stvarno, pa naj se nekateri nepoučljivi hujšaki še tako razburjajo.

Sovjeti

so prošli teden spomnili Avstrijo na to, da so še tu. V zavezniškem svetu so odklonili prošnjo vlade, da bi smela nabaviti reševalna letala. Poslanik Iljičev je dejal, da ima tako slabe skušnje z remilitarizacijo, da ga skrbi, da bi Avstrija tudi to dovoljenje izrabila za „tajno remilitarizacijo“. Dan nato, dne 11. 12. t. l., pa so Sovjeti nepričakovano izvajali spet kontrolo na Semeringu in na Donavi v Linzu. Predvsem so se zanimali za tovarni promet, manj pa za osebnega. Že zvečer istega dne pa so kontrolo spet ukinitili.

Hudo neurje

je napravilo precej škode po vsej Evropi. Tudi Avstrijo in našo ožjo domovino je prizadelo. Na Tirolskem je iztiril motorni žel. voz na progi Hall—Innsbruck vsled silne burje. Hvala Bogu, človeških žrtev ni bilo. V našem okolju so pa hudourniki napravili precej škode posebno v Ziljski dolini, kjer je Zilja grozila z večjimi poplavi. Pri Mauthen je hudournik napravil veliko škode pri še ne dovršeni elektrarni firme Haslacher. Vodne cevi elektrarne so se prelomile in voda je do 30 cm visoko preplavila cesto. Znana cesta iz Mauthena na sedlo Plöcken je razdrta. Tudi iz drugih krajev so poročali o poplavih, tako iz občine Trebnje (Treffen) pri Beljaku in od Baškega jezera, kjer je poplavo pri hotelu Fürst južno obalno cesto.

Našo

koroško politiko

pa bo sedaj gotovo zopet razgibalo zasedanje deželnega zbora. V torek, dne 14. 12. t. l., so se sestali deželni poslanci, da odobre proračun. O debati bomo pisali prihodnjič. Želeli bi, da bi bila debata stvarna.

ZNANSTVENO SODELOVANJE Z JUGOSLAVIJO

Graška univerza in tehniška visoka šola skušata poživiti znanstveno sodelovanje z jugoslovanskimi visokimi šolami. Te dni se je mudil v Gradcu kot zastopnik iz Ljubljane umetnostni zgodovinar profesor dr. Cankar in iz Zagreba zgodovinar dr. Novak. Domenili so se, da bo odslej imelo več graških strokovnjakov predavanja v Jugoslaviji in tudi jugoslovanski učenjaki bodo prišli v Gradec. Štajerski deželni glavar je priredil na čast gostom iz Jugoslavije svečan sprejem.

Avtobusni promet med Avstrijo in Jugoslavijo

Ministrstvo za trgovino je izdelalo naslednje dopolnilno poročilo k pogajanju med Avstrijo in Jugoslavijo za izboljšanje prometnih zvez: Koncem novembra so bili na Dunaju razgovori o jugoslovanskih in avstrijskih interesih, pri čemer so izdelali predlog za pogodbo, ki ga bodo predložili ministrskemu svetu v odobritev. Ko bo stopila pogodba v veljavo, bo urejen promet na avtobusnih linijah, ki jih uporabljata obe državi. Posebno naj bo poskrbljeno za hitro odpravo linijskih vozil pri pregledih na meji, za olajšanja in obojestranske ugodnosti. Vsi, ki žele dobiti koncesijo, naj vložijo prošnjo v dvojniki s skico proge, voznim redom, cenikom itd. pri uradu, ki se s tem peča — v Avstriji pri zveznem ministrstvu za promet in podržavljene obrate. Odobrene cene in vozni redi obdrže veljavo eno leto. Zdaj predvidena pogodba poteče z 31. decembrom 1955. Avstrija namerava vzdrževati avtobusne linije iz Beljaka, Celovca, Gradca, Feldbacha in iz Gradiščanske v Jugoslavijo.

SPORAZUM MED AVSTRIJO IN JUGOSLAVIJO O SODELOVANJU V FILMSKI PROIZVODNJI

Na Dunaju so se pogajali zastopniki Avstrije in Jugoslavije o ureditvi gospodarskih vprašanj na področju filma. Sporazum bodo v kratkem podpisali, verjetno v Beogradu. S tem so rešili za dobo enega leta

SLOVENC

doma in po svetu

Na letošnjem koncertu mladih umetnikov z orkestrom Slovenske filharmonije sta nastopila v Ljubljani kot solista Zdenka Lukec — Carjeva in Dejan Bravničar. Pianistinja Zdenka Lukec — Carjeva je zaigrala uverturo k Mozartovi operi „Don Juan“ in Lisztov koncert v A-duru. 17-letni Dejan Bravničar pa je izvedel violinski koncert Čajkovskega. Za lepo izvedbo je skrbel dirigent Jakov Cipci. Koncertanti so dosegli pri občinstvu lep uspeh in tudi kritika je bila pohvalna.

V ljubljanskih gledališčih je bilo v zadnjem času nekaj zelo uspešnih predstav. Segajo radi tudi po novejših delih zlasti ameriških avtorjev. V operi so podali pred kratkim Donizettijevo „Lucijo di Lammermoor“ in v drami Shawovo „Candido“. Mestno gledališče — prej franciška dvorana — je pa prineslo komedijo „John v zadregi“, delo Amerikanca Normana Krasna.

V Celju so odprli jesensko likovno razstavo, katere so se udeležili predvsem mlajši umetniki. Razstavili so 35 del — večinoma olja in akvareli — in s tem pokazali lep razvoj in napredek v Celju.

Mešani zbor slovenske filharmonije je pred kratkim gostoval v Linzu na Donavi. Pod vodstvom dirigenta Simonitija so podali večinoma dela domačih skladateljev. Uspeh je bil zelo lep. Nato so snemali tudi na Dunaju tri sporede za avstrijske radijske oddaje.

V Gorici je priredil zelo uspešen koncert G. Devetak. Pred polno dvorano je podal dela Scarlattija, Beethovna, Schumanna in Liszta v prvem delu svojega koncerta, v drugem pa Chopina, Nartuccija, Debussyja — pri katerem je dosegel višek — in Ravela.

V lestvici desetih najboljših naraščajnikov jugoslovanske atletike je Slovenec Andrej Vipotnik iz Celja na prvem mestu. Na petem in šestem mestu sta Ljubljancina Penko in Puc.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

V Clevelandu je slovenska igralska družina, ki je zelo aktivna. V zadnjem času je priredila „Razvalino življenja“ in „Kovačevega študenta“. V adventu so pa igrali Hoffmannstalov misterij „Sleherik“ v Zupančičevem prevodu.

Barvni film „Marija Pomagaj“ so napravili v Clevelandu. Predvajanje filma, ki sestoji iz dveh delov, traja poldrugo uro. V prvem delu kažejo pobožnosti na Ameriških Brezjah kot kronanje Marijine slike v Lemontu in tedanjega ljubljanskega škofa Jegliča, nato slovesnosti ob 25-letnici kronanja z ljubljanskim škofom Rožmanom in nočno procesijo v Lemontu. Drugi del pri naša ranjanje deklet v slovenskih narodnih nošah in pesem „Gor čez jezero“ in še več prizorov iz življenja v Lemontu. Prvič so predvajali ta film na misijonskem tednu ob zaključku Marijinega leta v Clevelandu.

vprašanja proizvodnje, koprodukcije in zamenjave filmov.

Filmi iz skupne proizvodnje veljajo za domače, če je udeležba na eni strani vsaj 30-odstotna. Dohodki se razdele sorazmerno po udeležbi pri stroških. Olajšana bo zamenjava kulturnih in dokumentarnih filmov in gradivo za zvočne tednike.

Za izvedbo določb bo skrbela mešana avstrijsko-jugoslovanska komisija.

Sporazum ostane avtomatično v veljavi, če ga nobena sodelujočena ne odpove najpozneje tri mesece po poteku veljavnosti.

KRŠČANSTVO — DRŽAVNI SOV- RAŽNIK ŠT. 1

Po sklenjenem premirju v Vzhodni Indiji je ponovno pobegnilo iz Severnega Vietnama okrog 40.000 katoličanov, ki so po sklenjenem premirju ostali doma.

Že to dejstvo priča o lažni propagandi (glede verske svobode), ki so jo vodili Vietminhovi ob prevzemu oblasti. Begunci pripovedujejo o metodah, s katerimi skušajo ustrahovati vernike. Dovoljenje za obisk cerkve je treba drago plačati; teologi morajo obiskovati večerne politične tečaje in katoličani sploh ne dobe dovoljenja za potovanje v tujino, beg pa je večkrat zaradi izdaje onemogočen. Nekatere vasi, kjer so prej bivali kristjani, so skoraj prazne. (ED)

K R A T K E V E S T I

Za dunajskega župana, ki je hkrati tudi deželni glavar, je bil z 92 od 100 glasov ponovno izvoljen Franc Jonas, za namestnika pa Karl Honay in Lois Weinberger — zadnji OeVP.

Jugoslovansko sodišče v Zadru je obsodilo italijanskega kapitana Pietra Casellija na tri leta prisilnega dela, ker je ukradel in naprej prodal 175 km pomorskega kabla med Polo in Splitom ter del kabla med Zadrom in Ancono.

Maršal Tito bo januarja na svojem povratku iz Indije obiskal v Egiptu ministrskega predsednika Nasserja. (AP)

V Novem Sadu je mešana jugoslovansko-romunska komisija proučevala položaj na jugoslovansko-romunski meji zaradi incidentov v zadnjem času.

Madžarska se po 6 letih spet poslužuje reške luke. In sicer je italijanska ladja pripeljala 2.000 ton ječmena, ki ga je Madžarska nakupila v Severni Afriki. Napovedane so še nadaljnje pošiljke.

V Münchenu so ustanovili „Demokratsko ekslisko unijo“, kateri pripadajo v eksilu živeti Čehi, Madžari, Romuni, Slovaki, Hrvatini in Kozaki. Za cilj so si postavili boj proti komunizmu. (Reuter)

Hud vihar s poplavami je povzročil pretekli teden precej škode v Južni Angliji in na Irskem. Bilo je tudi več smrtnih žrtev. Glavno mesto Irske, Dublin, je bilo deloma pod vodo.

Ognjenik Stromboli spet bruha. Iz treh žrel je pritekla tekoča lava in se je valila s hitrostjo 16 km na uro po pobočju v Tirenko morje. 800 prebivalcev otoka je prebilo prvo noč na obali, da bi se v slučaju nevarnosti s čolni prepeljali na varno.

V Angliji je umrl zadnji velekonserativec, ki je veljal za najdražjega poslanca angleškega parlamenta. V 30 letih svojega političnega udejstvovanja je stavil na vlado 15.000 vprašanj. Priprava odgovorov na

Slovenska sodobna grafika

V DOMU GLASBE

Kot zamena za razstavo sodobne koroške grafike v Moderni galeriji v Ljubljani je bila v Modri dvorani „Doma glasbe“ v Celovcu odprta razstava sodobne grafike slovenskih umetnikov.

Otvoritevna slavnost v avli Doma glasbe je bila 4. decembra v navzočnosti številnih zastopnikov javnega življenja in umetnikov Koroške in tudi zasebnih prijateljev umetnosti.

Slavnost se je začela s tercetom Schweyda, Keldorferja in Riedla, ki je zelo občuteno zaigral Mozartov Trio za klavir v C-duru. V imenu prosvetnega odseka koroške deželne vlade je pozdravil goste dvorni svetnik dr. Otmar Rudan, posebno goste iz Slovenije. V izčrpnem govoru je poudaril pomen in uspehe kulturnih izmenjav med Koroško in Slovenijo. Orisal je dela posameznih umetnikov, ki so verna slika slovenskega življenja in čustvovanja; v njih umetnosti se izraža žalost in melanholija tega včasih tako težko preizkušenega naroda.

V imenu gostov se je zahvalil minister Milko Goršič, ki je omenil, da so take prireditve najbolj uspešna vez s sosednimi narodi in najbolj prepričljivo trenja in razumevanja. Zahvalil se je vsem pristojnim oblastem, ki so omogočile to razstavo.

Ob koncu je spregovoril deželni glavar Wedenig, ki je pozdravil navzoče goste in poudaril, da je vsa Koroška vesela vedno živahnejših kulturnih stikov s Slovenijo. To je živ znak za pripravljenost za večje razumevanje.

Na razstavi so dela 14 umetnikov, ki so zastopani s 73 deli. Grafika je v Sloveniji močno zastopana, kar že kažejo tudi velike razlike v osebnem načinu podajanja in v obliki.

Koroški kritiki postavljajo večinoma na prvo mesto Božidarja Jakca, ki je res sli-

karska osebnost. Njegova starejša dela izražajo čustva in so impresionistično podana, dočim skuša v novejših delih doseči uspeh s poenostavljenimi simboli.

Veliko zanimanje je zbudil tu dobro znani tržaški slikar Lojze Spacal, ki je pred leti razstavil nekaj svojih del v „Domu umetnikov“ v Celovcu. Kritiki mu pripisujejo mednarodno priznanje in zlasti je učinkovita njegova točnost in originalnost. Njegova abstraktna dela so bila predmet precejšnjega zanimanja. Pri novejših delih se rad poslužuje prozornih linij, za katere skriva pravi predmet slike. Dobro rešuje probleme barv in daje predmetom točno obliko.

Kot ekspresionist je začel Tone Kralj, ki pa se predaja zdaj bolj folklorističnemu podajanju. Njegova dela iz podeželskega življenja spominjajo tudi na nekatera dela avstrijskih umetnikov. Kot ekspresionist je zastopan Veno Pilon, dober je Maksim Sedej zlasti kot ilustrator in Riko Debenjak po svoji razgibanosti.

Iz stroge šole kubizma prihaja Tržačan Avgust Černigoj, ki s fantazijo ustvarja figure iz ploske geometrije. Miha Maleš privlači s svojimi slikami žensk, ki so večkrat folkloristične. Surrealistične elemente slika France Mihelič, ki so pa težko razumljivi. Zelo posrečena je uporaba Shakespearovih besed pri naslovih posameznih fantazijskih slik.

Tudi mlajša generacija je prispevala nekaj del s precej konservativnimi zastopniki, kot so: Floris Oblak, Oton Polak, Tinca Stegovec, Marijan Pogačnik in z močnim izražanjem Marijan Tršar.

V katalogu je dr. Emilijan Cevc poudaril, da so to umetniki, katerim je grafika bistveni način izražanja. Pregled kaže, da tu odsevajo vsi stili od francoskega impresionizma pa do popolne abstrakcije.

Dolgoučinkujoči atomski žarki so brez nevarnosti

V zadnjem času se povsod čujejo glasovi o atomskih bombah, o smrtonosnih žarkih in neštetih predlogih za miroljubno uporabo atomske energije – zlasti Amerikanci so v tem zelo napredni in napovedujejo že letnice, kdaj bodo njihove elektrarne delovale na atomski pogon. Pri vseh teh razmišljanjih je važna sledeča izjava strokovnjaka za atomsko raziskavanje, ki je precej pomirjujoča.

Ta strokovnjak, profesor dr. Libby, ki je bil šele pred kratkim poklican v atomsko komisijo, je bil prej profesor za kemijo na univerzi v Chicagu in se je že dolga leta bavil s problemi razbijanja jeder.

Izjavil je, da so ob eksploziji atomske bombe v resni nevarnosti le tisti ljudje, ki so v neposredni bližini. Zarčevje se zelo hitro razprši in radioaktivnost, ki še deluje dolgo nato, za ljudi ni nevarna kot tudi ne naravna zemeljska radioaktivnost.

V svojih izjavanjih je poudaril, da je zemlja radioaktivna. To je vedno bila in tudi bo. Ta naravna radioaktivnost pa očitno ni nevarna in iz tega je možno sklepati, da tudi radioaktivnost atomskih bomb, v kolikor ne bo večja kot ta naravna zemeljska, ne more biti nevarna. Težja je obramba pred vročino in zračnim pritiskom, ki nastane pri eksploziji, vendar je

dovolj varnostnih sredstev proti žarčenju. Radioaktivni žarki morejo biti zelo različni: nekateri ne morejo prodreti niti tankega papirja, dočim gredo drugi skozi metrske betonske stene.

Mehki žarki so relativno najmanj nevarni. Radioaktivni vodik tritium, ki ga

uporabljajo pri orožju, v vodi razpade in ni nevarnosti za prebivalstvo.

Pri eksploziji atomske bombe nastane 60 različnih produktov. Večina teh kaj hitro razpade, tako da zadostuje tudi za ljudi v neposredni bližini, če se zadržijo nekaj ur v kletah ali varnostnih rovih.

Slovenske oddaje v Celovškem radiu

Nekaj lepih oddaj smo slišali v zadnjem času. Naj omenim samo „Grešnika Lenarta“. Ta Cankarjeva črtica je bila brana tako doživeto, da je gotovo presunila vsakega poslušalca.

Tudi spominska oddaja prof. Janku Mlakarju je bila lepa. Mlakarjevi spisi, ki so jih prinašale mohorske knjige, so še v današnjem času prijetno branje. Prav je, da nas radio spominja na take može. Prav po radiu sem zvedel o njem nekaj podrobnosti.

Zabavi in razvedrilu je služila tudi zvočna slika o gobah in požrešnem hlapcu Tomažu. Upamo, da bomo kmalu slišali spet kaj veselega.

Dvakrat smo poslušali tudi koncert obirskega pevskega zbora. Pripravili so nam precej Milkinih pesmi v različnih harmonizacijah. Občudujemo vztrajnost obirskih pevcev, ki iz tako raztresene in gorate župnije hodijo k vjam in se nauče toliko lepih pesmi. Kaj pa drugi pevski zbori? Ali bi ne bilo lepo, če bi spet enkrat slišali v radiu pevce iz St. Lenarta, Brnce, St. Jakoba, Šmihela, Zelinj, Slavčke, Radišane, Hodišane, Kotmirčane, Selane itd.?

Najbolj prijetno presenetila pa nas je oddaja na praznik Brezmadežne. Najprej smo slišali od Šentjakobčanov lepo podano legendo o „Višarski Mariji“, kateri je sledilo petje okteta iz Marijanišča na Plešivcu. Hvaležni smo dijakom za vzorno petje in za vse žrtve, ki so jih doprinesli v zvezi z oddajo. Za sklep marijanskega leta je bila oddaja res zelo primerna. V nas je vzbudila čustva ljubezni in vdanosti do nebeške Matere ter obnovila sklepe kongresa. Upamo, da nam bodo marijanišćniki pripravili še mnogo takih oddaj in nam zlasti ob svetih časih pripravili primerno razpoloženje.

Nastanek radioaktivnega prahu zavisi od razmer, pri katerih pride do eksplozije. Če eksplodira bomba na suhi zemlji, nastane zaradi ognjene krogle precej več predmetov radioaktivnih kot pri eksploziji na vodi ali v zraku. Eksplozije v zraku so z ozirom na žarčenje precej nenevarne. Krajevna nevarnost kot nevarnost za večje pokrajine je zaradi kratkotrajne radioaktivnosti zelo majhna. Vsekakor so pa vzrok za precejšnjo razširitev dolgotrajne radioaktivnosti, ki v zraku ne razpade in se končno usede na površino.

Po dosedanjih poskusih je ugotovljeno, da se da na vsakem mestu zemlje dokazati radioaktivnost, čeprav le malenkostno in jo je možno ugotoviti le s finimi instrumenti in preciznimi metodami. Mera radioaktivnega žarenja, ki so ga ugotovili na predmetih, je pa malenkostna v primeri z naravnim žarčenjem zemlje in živih bitij. (AND)

Za zimski čas ima vodstvo slov. radijskih oddaj pripravljenega gotovo še mnogo lepega. Posebno sedaj imamo bolj čas poslušati in bomo hvaležni za zabavno, poučno in duha osvežujočo hrano.

IZ ŽIVLJENJA

SKRIVNOSTNI DOGODKI

Neki mladenič iz zahodnega Berlina je sporočil svojemu prijatelju v Frankfurt sledečo vest:

Živim pri starših v Berlinu, kjer imamo šeststobno stanovanje. Z dvajsetletnim bratom imam skupno sobo, ki sva jo uredila po našem okusu in kjer lahko delava, kar sama hočeva. Bilo je res lepo in le eno mi ni bilo na bratu všeč. Bil je do ušes zaljubljen. S svojim srcem je bil čisto pri svoji violini. Če je prišel zvečer truden in popolnoma zdelan domov, je vzel v roke dragi mu instrument, poteze na njegovem obrazu so se omehčale in se je smehljaj. Sicer sam nisem muzikaličen, pa sem bil ob njegovi igri vedno ganjen.

Nekega večera smo prav dolgo čakali na brata. Molče smo sedeli pri večerji. Bilo je že zelo pozno. Ko sem čakal na brata, sem prebral že pol knjige Karla Maya. Potem se mi je zazdelo, kot da čujem njegove korake na stopnicah. Toda namesto nje ga sem nenadoma zaslišal glasen šum. Prestrašen sem planil kvišku. Na mizici je ležala bratova violina. Ena struna se je bila utrgala! Istočasno pa so nekje zaškrpale zavore težkega tovornega avtomobila in pod njegovimi kolesi je ležalo negibno truplo z razbito glavo: moj brat.

Kath. Digest

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(18. nadaljevanje)

XIII.

PONEMČEVANJE SLOVENSKE KOROŠKE

Šele proti koncu srednjega veka je bila ta naravna kolonizacija v glavnem zaključena in z njo se je izoblikovala tudi prva slovensko-nemška narodnostna meja, ki je bila torej plod resda za Slovence neugodnih političnih okoliščin, vendar pa le nujna posledica očitnega naravnega razvoja. Ta meja je ostala potem skoro nespremenjena do XIX. stol., ko se je začela nova, a to pot že silna germanizacija. Ta slovensko-nemška narodnostna meja je potekala ob koncu srednjega veka in poteka deloma še dandanes približno od Šmohorja po Ziljskih Alpah čez Dobrač na Osojske Ture, v okoliš St. Vida in Grobniškega polja ter preko Svinške planine proti St. Pavlu v Laboški dolini. Seveda so se vzdržali tudi severno od te črte še dolgo posamezni večji ali manjši slovenski otoki, ki so bili pa končno vendarle obsojeni na utopitev, dočim so se južno od tod Slovenci vključili do toku nemških plemičev in njih služinčadi ter zlasti še nemških rudarjev krepko držali in je med njimi celo izginila marsikatera manjša, prvotno nemška naselbina. Koroški slovenski kmet je postal tu sčasoma celo tako močan, da je pošiljal svoje izseljence celo na Gorenjsko na sosednjem Kranjskem. Posebno značilno za označeno narodnostno mejo je bila obilica krajevnih imen s pridevkom „Windisch“, s katero so Nemci sami označevali, kje se začenja že slovensko ozemlje, ali so pa dva sosednja kraja istega imena označevali po narodnosti njih prebivalcev, kakor n. pr. Windisch Hartmannsdorf in Deutsch Hartmannsdorf na Štajerskem. Označba „Windisch“ za posamezne kraje danes globoko na nemškem ozemlju pomenja večkrat tudi to, da je bil ves dotični okoliš prvotno slovenski in so tvorili priseljeni Bavarci na njem

le manjšino, toda z naraščajočo germanizacijo so se Slovenci polagoma skrčili le še na manjše jezikovne otoke, ki so jih potem označevali Nemci s pridevkom „Windisch“. Take označbe nam večkrat celo povedo, kdaj so bili dotični kraji germanizirani. Pontabelj je označen n. pr. še v neki listini iz l. 1611. izrečno kot „slovenski Pontabelj“, a v drugi listini iz dobrega pol stoletja pozneje že kot „deutsch Pontafel“, dočim je takoj čez most nastala že na beneškem ozemlju „laška Ponteba“. Ravno krajevna imena nam kažejo včasih še druge prezanimive pojave. V gornji dolini reke Möll je nastal n. pr. med tamošnjimi Slovenci v dobi pokristjanjevanja kraj Cerkvica. Tega so potem v XII. stol., po že izvršeni germanizaciji Nemci prekrstili v „Kirchheim“, toda za ves okoliš se je še do danes ohranilo prvotno slovensko, a sedaj seveda že nekoliko popačeno ime „Saritz“ (Zagorica) in enako tudi za ime tamošnje vasi in potoka „Zirknitz“ (Cerkvica). Na današnjem nemškem Koroškem je pa mnogo tudi takih primerov, ko so se v listinah več stoletij isti kraji nazivali časih s slovenskim, časih z nemškim imenom, dokler ni končno za trajno prevladalo nemško.

Ako bi hoteli vse povedano na kratko posneti, bi dejali lahko naslednje: še v prvih desetletjih IX. stoletja je bila prav vsa Koroška izključno slovenska. Šele po slovensko-hrvatskem uporu proti Frankom se je začelo tudi nemško naseljevanje, vendar do madžarskih navalov v začetku X. stol. to še ni bilo toliko, da bi moglo spreminiti slovenski značaj vse dežele. Ta slika se je spremenila šele v dobi od konca X. do XII. stol., ko so novi politični gospodarji ter svetni in cerkveni velikaši dovajali v deželo velike množine svojih kolonistov in naseljevali z njimi neobljudene ali pa premalo obljudene predele. Ta kolonizacija od zunaj in za njo notranja kolonizacija sta razdelili potem proti koncu srednjega veka Koroško tudi v njen nemški in slovenski del ter ustvarili med obema jasno narodnostno mejo, ki se je držala potem do najnovejše dobe. Čuvar slovenske zemlje je ostal stoletja in stoletja predvsem slovenski kmet,

dočim je začela dajati mestom in trgov višja plast nemških priseljencev že zgodaj na zunaj nemški značaj, a široke plasti so ostale v slovenskem delu dežele tudi v mestih še do sredine preteklega stoletja po veliki večini slovenske. Tako smo izgubili Slovenci ravno v X. do XIII. stoletju okoli dve tretjini Koroške, trdno pa ohranili tretjo tretjino. To veliko ponemčenje je bilo v prvi vrsti posledica naše prerredke naseljenosti po večini koroških predelov, kar je ravno omogočilo in povzročilo tudi usodni dotok nemških kolonistov. Prvotni prebivalci, pravi domačini in stoletja edini gospodarji vse Koroške so bili torej izključno le Slovenci. Nemci pa šele poznejši priseljenci.

XIV.

KOROŠKI SLOVENC V VISOKEM SREDNJEM VEKU

Poltretje stoletje po madžarskih navalih, to je od sredine X. do konca XII. stol., ki jih zgodovinarji navadno nazivajo „visoki srednji vek“ in ko se je izvršila spredaj očitana velika germanizacija severnih predelov starega slovenskega ozemlja, je imelo daljnosežen vpliv sploh na vse življenje in usodo koroških Slovencev. Ravno ta doba pomenja za nas največjo narodno izgubo, ki bi jo pa moglo preprečiti le to, ako bi bili ohranili svojo staro politično samostojnost. Koroška je prišla tedaj kot posebna dežela trdno v posest nemških kraljev in cesarjev. Ti so pošiljali sem izprva svoje krajišnike, ki so bili povzdignjeni l. 976. v vojvode, a „kronsko zemljo“ so podarjali raznim nemškim svetnim velikašem, škofijam in samostanom. Izprva so bili krajišniki in vojvode le nekaki vladarjevi upravitelji dežele, toda kmalu je prešla ta čast dedno na najmočnejše velikaše v deželi, najprej na Eppesteine (1077–1122) in, ko so ti izumrli, na Spanheime (1122–1269). Poleg teh so se pa v deželi mogočno utrdile še razne druge velikaške rodbine in postajale, enako kakor tudi škofije, vedno manj odvisne od vrhovne državne oblasti.

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

ŽVABEK

(To in ono.) — V nedeljo, 7. novembra smo pokopali Rihtarjevega Lekša. V petek jutraj je vstal, se napravil, da gre na delo, a nenadoma je padel in umrl, zadet od srčne kapi. V teku enega meseca je pri nas že drugi slučaj nenadne in neprevidene smrti. Čez 14 dni pa je oblast dala izkopati rajnega in komisijsko pregledati. Govorilo se je namreč to in ono o vzroku smrti. Izjava komisije še ni znana. Bog daj umrlu večni pokoj!

Za naslednika nenadoma umrlega župana Ož. Kužnika je občinski odbor izvolil veleposestnika E. Kuhnla. Upamo in pričakujemo, da si bo novi župan znal pridobiti zaupanje svojih občanov.

Polja so prazna, poljski pridelki so pospravljeni. Živinske krme imamo dovolj. Srednjedobro je rodilo žitno polje. Sadno drevje je rodilo le nekaterim nekaj sadja. Trta, ki krasi naše domove, je bila polna grozdja, ki pa letos ni dozorelo zaradi bolj mrzlega poletja. Smo ga sicer obrali in porabili za kis. V poletju je navadno precej vroče in človek postane žejen. Kaj bomo pili? Mošta ni, vode pa včasih primanjkuje ali priteče umazana kot iz mlake, da ni za kuho ne za pranje, še manj pa za pitje. Kdaj bodo popravili naš vodovod?

„Maschinenhof“ postavlja svojo žago pri Demšniku, da bodo žagali les za domačo potrebo. Dvojno ugodnost naj bi imeli občani: žaga blizu in baje polovico ceneje, kot so druge žage na Suhi ali v Pliberku.

BLATO

Dopisnik v prejšnji številki se jezi na slabo stanje občinskih potov na meji občin Blato-Bistrica. K temu bi pripomnili, da so do bistriške meje kakor pri Letini tako tudi pri Rutah iz Rinkol pota blaške občine v redu. Da pa bistriška občina rinkelškega pota skozi Dobrovo mimo Črgovič ni hotela prevzeti kot občinskega, je žalostno. Morala jih bo pač k temu pripraviti deželna vlada, saj je inž. Filipič važnost tega pota pripoznal. Ko ga bo bistriška občina do križišča šinške ceste popravila, ne bo treba kajzru voziti gospodov po 10 km dolgem ovinku nad Pliberk z novim avtom v Rinkole!

V sedanjem stanju je pa seveda res neuporaben za moderna vozila. Na meji pri Letini so pa Bistričani zadnjič 50 m pred ciljem prenehali z zasipanjem. Ko popravi to košček poti, se nikomur ne bo treba

Mlatilnice

šivalni stroji, radio-aparati, mlini, drobilniki, kotli, posnemalniki, posode za mleko, molarne naprave, Alfa-parilniki, Alfa separatorji in drugi kmetijski in gospodinjstvi stroji najceneje in pod ugodnimi pogoji v zalogi strojev

Johan Lomšek

4T. LIPŠ, Post EBERNDORF

bati, da bi na poti proti Blatu običal. To bodo naredili Bistričani tem laže, ker imajo nastavljenega stalnega cestarja, katerega si revnejša blaška občina ne more privoščiti. Blaška občina se zanaša pač na požrtvovalnost vaških zastopnikov, ki vodijo občino, in občanov, ki sodelujejo pri popravilu potov. Za delovni dan računajo delavci samo 25–30 šilingov, traktorji pa samo 150 do 200 šilingov na dan.

Tako upamo, da v par letih zgradimo cesto za vseh 20 km, da bo potem prijetna vožnja z vsemi vozili po naši lepi občini.

Rinkoljonom je treba utrjeno pot sedaj samo vzdrževati, dočim so ga morali Vogrčani v redu popravljati, ker je bila zadnjič popravljena pod županom Miklavčičem, ki je že pred 44 leti umrl. Enako popravljajo Dobljani pot mimo Dobrove v Vogrče, ki še tudi nikoli ni bila posuta z gramozom. Večjo vsoto denarja imajo letos na razpolago Čirkovčani, ker porabijo za pot tudi denar, odobren za most. Most pa bodo gradili pozneje, ko bodo regulirali tudi reko.

ŽELEZNA KAPLA

(Nova maša č. g. Mir. Ostravskega)

Na kvatarno nedeljo, to je 19. 12. t. l. bo pel svojo novo mašo v naši romarski cerkvi pri Devici Mariji v Trnju č. g. Miroslav Ostravski.

Gospod novomašnik je rodom Čeh in je študiral v svoji domovini, dokler ni bilo semenišče zaprto. Delal je potem v rud-

Pri nas na Koroškem

niku, pa se mu je končno posrečilo priti preko Nemčije v Rim, kjer je letos končal svoje študije. V duhovnika bo posvečen na kvatarno soboto (18. decembra) v Celovcu. Svojo novo mašo pa bo pel en dan navrh pri Devici Mariji v Trnju, h kateri ste vsi prisrčno vabljeni od blizu in daleč, posebno še, ker je č. g. Miroslav Ostravski edini novomašnik, ki bo letos na Koroškem posvečen od našega prevzvišenega nadpastirja in bo kot duhovnik tudi deloval med našim ljudstvom.

Spored za nedeljo 19. 12. je sledeči: Ob 6. uri svitna; ob 1/2 9. uri božja služba z nemško pridigo; ob 1/2 10. uri sprejem novomašnika pred župniščem v Železni Kapli in procesija k Devici Mariji v Trnju. Ob 10. uri nova maša z ljudskim petjem pri Devici Mariji v Trnju. Ob 12. uri po novi maši v farni dvorani igra (božični misterij v 4 dejanjih) „Henrik gobavi vitez“. Vlak z romarji odpelje iz Železne Kaple ob 1/2 3. uri popoldne.

ŠKOCIJAN

Običajni kvatarni shod na kvatarno nedeljo 19. decembra.

Svete maše bodo v tem redu:

Ob 6. uri svitna z nagovorom za može in fante.

Ob 8. uri sveta maša pri Križu za ude mrtvaške bratovščine.

Ob 9. uri sv. maša za šolsko mladino.

Ob 10. uri slovesna maša s slovesno pridigo.

Popoldan ob 2. uri skupna pobožnost.

SELE — ZVRH. KOT

Že začetkom decembra so opazili na hiši gostilne in trgovine Ivana in Pepce Male sledove poskušene vloma. Takrat se tatovom ni posrečilo, da bi izvršili svoj nečeden posel.

Izrabili so pa v ta namen viharo noč od četrta na petek 10. decembra. Vlomili so v skladišče, od tam pa v trgovino in kuhinjo in ukradli večjo množino jestvin: slani, klobase, konserve, čokolado in drugo, pijačo v steklenicah in drobiž. Vlomilcev je bilo več in lokali so jim morali biti dobro znani. Posestnika imata precejšnjo škodo. Ivan Male se ravno zdravi v sanatoriju Marija Pomagaj v Celovcu. Želimo mu, da ga neprijetna novica od doma ni hudo potrla; naj se kmalu z boljšim zdravjem vrne v svoj dragi Kot. Tatove pa naj kmalu poišče in zgrabi roka pravice in naj jih obso di na daljšo dobo prisilnega dela. Kdor še dandanes krade, namesto da si s poštenim delom služi kruh, ne zasluži drugega!

ŠMARKEŽ

V četrtek, 18. novembra smo položili k večnemu počitku Hanžejevo mater — Ma-

rijo Hanže. Tu pri nas v Šmarkežu je živel 15 let. Zato smo jo vsi poznali kot dobro, verno ženo. Pokojna mati je v svojem življenju veliko pretrpela. Doma je bila na Ledini (Zirovnica) pri Hoizelnu. Poročena je bila z železničarjem. V zakonu ji je dal Bog 7 otrok, katere je skušala vse lepo vzgojiti. Toda nacistična burja je udarila tudi v to družino.

Hčer Marijano so odpeljali v Begunje na Gorenjsko v znano žensko kaznilnico, ki je bila tedaj spremenjena v mučilnico zavednih in krivično ovadenih Slovencev, kjer so mnogi našli grob po strašnem trpljenju in mučenju. Kdor pa je ostal pri življenju, je odnesel kal bolezni za vse življenje. Marijana je dobila močan prehlad v nogah, ker je morala ležati na golem cementu. Po vojni se je sicer vrnila domov, toda zdravje se ji ni vrnilo. Po par letih je podlegla bolezni.

Sina Maksa so odpeljali v Nemčijo v Dachau, kjer je preživel vse grozote taborišča in trpinčenja. Vrnil se je domov in iskal zdravja po raznih bolnicah, pa ga ni nikjer našel. Noge so mu tako oslabele, da ga več ne nosijo. Le z protezami in berglami se drži pokonci. Ta je bil še pri materi, ki mu je stregla. Sedaj jo bo zelo pogrešal.

Sina Jožefa so željno pričakovali iz vojne, pa se ni vrnil. Sedaj sta gotovo že skupaj na onem svetu.

Kljub tolikim preizkušnjam in življenjskim udarcem je bila mati vedno vedra, zadovoljna in šaljiva. Zlepa je nši dobil slabe volje. Bila je globoko verna žena. Zvesta je ostala veri, zvesta pa tudi svojemu materinemu jeziku. Večkrat se je pojezila nad nespametno vzgojo današnjih mater, ki oropajo svoje otroke materine govornice in s tem pomagajo duhu nevere in brezbriznosti, ki ga je polna današnja mladina. „Kdaj pride Vera in dom?“ je večkrat spraševala. „Kdaj pridejo Mohorjeve knjige?“ „Nedelja“ in vsi naši listi in knjige so bile pri njih doma, kljub temu, da je bila že v 79. letu starosti. Tudi letos so imeli v hiši Mohorjeve knjige, pa najbrž jih ni mogla vseh prebrati, ker ji je smrt prej pretrgala nit življenja.

Umrla je v Celovcu v bolnici 16. novembra. Nato smo jo pripeljali domov, kjer smo jo spremili k večnemu počitku k cerkvi sv. Marka, kamor je tako rada in redno hodila. Na zadnji poti jo je spremljalo veliko število sorodnikov, prijateljev in znancev. Bog ji daj večni mir in pokoj. Naj ji bo lahka domača zemlja!

PODGRAD PRI MEDGORJAH

Pretekli četrtek je po krajši, a težki bolezni zadet od kapi umrl Gosinjakov oče, Lovrenc Thaler. Vse v fari in daleč na-

okrog je ta novica presenetila, saj je bil vedno zdrav. Kako je bil pokojni oče vsem priljubljen, je pokazal njegov lepi pogreb v soboto dopoldne.

Domači gospod se je poslovil v govoru in pokazal rajnega očeta kot zavednega moža. Bil je mož dela in molitve. Nad 30 let je bil rajni ključar farne cerkve v Podgradu. Posebno to leto je pomagal veliko pri obnovi farne cerkve in pokopališča. Veselil se je, da je hiša božja najlepši dom v fari, imel je kot cerkveni ključar željo, da se čimprej nakupijo še nove mašne obleke in veliki zvon. Ljubil in skrbel je za farno cerkev in zasluži vse naše priznanje in hvaležnost, dobri Bog mu pa naj bo za vse bogat plačnik. —

Pokojni oče je bil zaveden slovenski mož; ni se bal pokazati, da je sin slovenske koroške matere. Bral je le naše katoliške časopise in Mohorjeve knjige. Živel je v miru in ljubezni v družini in med sosedi. S pridnostjo in varčnostjo si je uredil gospodarstvo. Upal je vedno, da bo še videl svojega sina, a sta se že gotovo srečala v večnosti, ker je verjetno padel v zadnji vojni; saj do sedaj še ni bilo nobenih vesti o njem.

Dobremu, vzglednemu katoliškemu možu, rajnemu Gosinjakovemu očetu želimo večno plačilo pri Bogu, vsej družini pa izrekamo naše sožalje. —

Farno žegnanje svete Katarine smo lepo praznovali. Velika je bila udeležba fantov in mož v cerkvi. Posebno priznanje gre pevskemu zboru, ki se je zelo lepo izkazal z ubranim zbornim petjem. Matere so se pa lepo postavile, da so za celo cerkev kupile nove dragocene preproge, kar je vso notranjost cerkve oplešalo; bo pa tudi toplejše. Dekleta so kupila nov lep kip Fatimske Matere božje, ki bo kot spomin na marijansko leto vse spominjal na storjene sklepe pri duhovnih obnovah posameznih stanov. Cerkev je dobila tudi nov gotski vijoličasti mašni plašč, dar fantov podgrajske župnije. Z združenimi močmi in s pravo ljubeznijo do svoje župnijske cerkve tako vsak po svojih močeh doprinaša dostikrat tudi z žrtvami za lepoto bogoslužja in hiše božje. Ne da se v kratkih besedah povedati, kaj vse so letos prav vsi farani z delom, posebno pa z darovi storili pri obnovi farne cerkve!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 19. 12.: 07.20–07.25 Duhovni nagovor. — 07.25–08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — 18.30–18.45 Stanko Premrl: Božične skrivnosti: Božič. — Sobota, 25. 12.: 07.00–08.00 Vesele praznike. — Ponedeljek, 20. 12.: 13.55–14.05 Poročila, objave. — 14.05–14.25 Za našo vas. — 18.45–19.00 Božič po svetu. — Torek, 21. 12.: 13.55–14.05 Poročila, objave. — 14.05–14.15 Zdravniški vedež. — 14.15–14.25 Kulturne vesti. — Sreda, 22. 12.: 13.55–14.05 Poročila, objave. — 14.05–14.25 Božični čas. — 18.45 do 19.00 Stanko Premrl: Božične skrivnosti: Advent. — Četrtek, 23. 12.: 13.55–14.05 Poročila, objave. — 14.05–14.25 Marijino potovanje. Manuskript: M. Jurko. — Petek, 24. 12.: 13.55–14.05 Poročila, objave. — 14.05–14.25 Božično drevo. Manuskript: F. Babič. — želimo. — Nedelja, 26. 12.: 07.20–07.25 Duhovni nagovor. — 07.25–08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

ANGLIJA

O Slovencih na Angleškem le malo slišite. Res nas ni veliko in tudi raztreseni smo po vsej deželi, saj je vsak prijel za delo, kakršno in kjer koli mu je bilo ponudeno. Radi bi pa imeli svoje skupne prostore v Londonu. Tam bi našla streho naša društva in pravtako tudi oni, ki pridejo na krajši ali daljši obisk sem. Zato smo osnovali odbor, ki si je zaadal nalogo zbrati zadostna sredstva za nakup primernih prostorov.

Obračamo se na vse Slovence s prošnjo za pomoč. Hvaležni bomo za vsak najmanjši dar, ki ga, prosimo, pošljite na upravo „Našega tednika-Kronike“, ki iz prijaznosti sprejema darove. Vsem pa vnaprej iskren Bog povrnil!

Odbor za „Naš dom“ v Londonu

DARUJTE ZA

„Naš dom“
V LONDONU

Marijanska akademija v Beljaku

V praznično belino je bila zavita Koroška, ko smo se na praznik Brezmadežne poslavljali v Beljaku od Marijinega leta. Sonce se je smejalo iz svetle modrine in boderilo Ziljane in Rožane, ki so hiteli v mesto na lepo prireditev Brezmadežni v čast. Napravili so se na pot brez posebne reklame, brez lepakov, odzvali so se kratkemu oznanilu in hiteli v Beljak, hoteli na klic Matere, katere otroci so.

Na marijanskem kongresu je katoliška slovenska mladina trikrat uprizorila akademijo. Vendar je bilo še mnogo ljudi, ki bi radi videli to igro, pa ni bilo tedaj v Celovcu prostora. Prireditev v Velikovcu, ki je bila bolj namenjena Podjuni in okolici Velikovec, je bila za Ziljane in deloma tudi za Rožane preveč od rok, zlasti zaradi slabih prometnih zvez. Zato se je mladina odločila in je priredila akademijo za Ziljane v Beljaku v pripravi franciškanski dvorani. Zveze z vlaki so ugodne, pa tudi z avtobusi so prihiteli nekateri, ki so hoteli videti to uprizoritev.

Preč. gospod Zaletel, ki je igro režiral, je pozdravil navzoče in razložil pomen in vsebino misterija. Ti na odru volijo v igri med dobrim in zlom, dejansko pa je to življenjska igra vseh; vsak se mora enkrat odločiti za desno ali levo.

Farna mladina iz Štebna je lepo podala zborna deklamacijo „Mladina Brezmadež-

ni“. Prav lepo je zapel cerkveni zbor iz Št. Lenarta pri Sedmih studencih in nato skupni cerkveni zbori z Drave, Marije na Zilji in Pečnice, ki so bili vsi dobro pripravljeni in so zaslužili in tudi želi pohvalo in priznanje.

Misterij, o katerem smo že več pisali, lepo poda večno borbo med dobrim in zlom. Vsa igra, način podajanja, petje in rajanje, scenerija in spreminjanje svetlobe prevzame gledalca, da čuti in misli, kot da bi se sam odločal, in mora tudi on zavzeti neko stališče. In kot je prikazano v igri, je nujno, da se odloči za pravo stran in ne ostane pri tem samo v dvorani med igro, temveč vzame to s seboj ven v svet, v življenje.

Dvakrat so gledalci napolnili dvorano v Beljaku, dvakrat je mladina v požrtvovalnem navdušenju pokazala lepoto vzvišene ideje in zvočnost slovenske besede in z ritmičkim gibom dvigala duha in bogatila srca. Le v materinem jeziku moremo doživeti vso globino čustev, le slovenska pesem more do viška navdušiti in utešiti naše hrepenenje.

Mariji na čast in rojakom v spodbudo je priredila mladina to akademijo. Zilja in Rož sta se odzvala in pokazala, da jima je še za slovensko besedo, za slovensko pesem, da še hočeta častiti v naši besedi nebeško Mater; pokazala sta, da smo koroški Slovenci res Marijin narod.

POHIŠTVENO BLAGO
PREPROGE - ZAVESE

Velika izbira! - Zmerne cene!

PRAUSE

Celovec, Bahnhofstrasse 8, Fleischmarkt 9

Naše cenjene čitatelje, zlasti pa naše gospodinjice moramo opozoriti na znano tekstilno trgovino

LUDWIG MAURER

CELOVEC - KLAGENFURT, Alter Platz, Nr. 35,

ki je ena najstarejših trgovin v Celovcu, saj obstoja že čez 100 let in to od leta 1826. Že od nekdaj prebivalstvo Roža in Podjune kaj rado kupuje v tej veliki ali skromni trgovini, ker tukaj najde solidno blago po zmernih cenah. Prav lahko bi to trgovino imenovali ljudsko trgovino, trgovino našega podeljca. Nudi vam vse vrste tekstilnega blaga in izdelanih predmetov v bogati izbiri in to za ženske, za moške ter za otroke. Tu dobite:

Flanele, barhent za moške srajce.

Blago za predpasnike in perilo.

Volneno blago za ženske in moške obleke, kostime in plašče.

Blago za zavese, posteljnino, flanelaste rjuhe, prešite odeje (kovtre), brisače, naglavne, vratne in žepne rute.

Damsko, moško in otroško perilo.

Puloverje, delovne obleke, predpasnike.

Volno vseh barv v ogromni izbiri.

Gospodinjice, pridite in pogledajte, tukaj dobite vse tekstilno blago v znani dobri kvaliteti ter poceni. Prijazna gospa MAURER-jeva in njeno osebje vam bodo postregli tako, da boste zadovoljni. In spričo bližajočih se praznikov pomnite:

Was kann das Christkind besseres geben...
ein Fahrrad ist für's ganze Leben!

DAS ÖSTERREICHISCHE MARKENRAD
VOM FACHHÄNDLER

Božična
darila

KI VAM BODO RAZVESELILI VAŠE DRAGE,
KUPITE NAJBOLJE PRI

L. MAURER

CELOVEC - KLAGENFURT, Alter Platz 35

Božična darila

ZA DOM IN KUHINJO

CELOVEC - KLAGENFURT
BAHNHOFSTRASSE 6

KÄRNTNER HEIMATWERK

Obiščite v deželnem muzeju v 1. nadstropju božično prodajno razstavo. Tu dobite lepa darila za dame in gospode v različnih cenah.

Daleč največjo zalogo v

zimskih plaščih

NAJDETE SAMO V BLAGOVNICI

ADOLF Preis & SÖHNE

CELOVEC - KLAGENFURT - ALTER PLATZ

ZATO TUDI MNOGO CENEJE!

NIČ VEČ POSTELJ NA ČESKO-SLOVAŠKEM

Českoslovaški minister za lahko industrijo je dobil od „nekega državljana“ sledeče pismo: „Pri izdelovanju pohištva za spalnice bo treba upoštevati, da so na Českoslovaškem postale postelje popolnoma nepotrebne. Kajti komunisti morajo biti na straži dan in noč, kot to poudarja centralni komite; reacionarji nikoli ne spiijo, kot je to splošno znano; ostalo prebivalstvo pa stalno poziva tisk, da mora imeti oči vedno odprte.“

Veliko veselje za božič napravijo tudi mala darila po nizkih cenah v največji zalogi.

Umetno cvetje, okraski v darilnih za vitkih samo pri

„Elgetz“

Celovec - Klagenfurt, Rainerhof

veselje * dobre Schindlerjeve tkanine prinašajo božično veselje * do

Pomagamo vam pri izbiri darov

PO GLOBOKO ZNIŽANIH CENAH

*

za staro mamo:

mehko toplo flanelo za jutranjo haljo S 9.80 - 19.80

za starejša očeta:

tople barhente in flanele za pižamo S 12.80 - 16.50

za mamico:

blago za ljubko zimsko narodno nošo S 9.80 - 17.-

za atka:

pisani flanelasti blagovi za srajce S 13.80 - 17.-

za Marjetko:

pisano-barvani tiski za obleke S 6.50 - 14.50

za Hanzeja:

elegantni blagovi za srajce S 9.80 - 10.80

za malo Mojeo:

prijetno barvane flanele za perilo S 13.80 - 15.80

*

in . . . za vso družino:

lične nove zavese (120 cm) S 12.90 - 19.20

Prodajalne za Schindlerjeve tkanine:

Janesch & Co., Klagenfurt

VÖLKERMARKTER STRASSE 9 - TELEFON 27-90

Warenhaus Formanek, Villach

RATHAUSGASSE NR. 6 - TELEFON 40-68

Kaufhaus Krametter

ST. ANDRÄ - WOLFSBERG - TELEFON 269

TISKARNA, KNJIGOVEZNICA, KLIŠARNA, IZPOSOJEVALNA KNJIŽNICA, KNJIGARNA, TRGOVINA S PAPIRJEM, PARAMENTI IN NABOŽNIMI PREDMETI

„CARINTHIA“

DRUŽBA SV. JOZEFA,

CELOVEC - KLAGENFURT, VÖLKERMARKTER RING 25

Podružnice: Celovec, Sternallee, Wolfsberg

želi vsem svojim odjemalcem vesele božične praznike in srečno novo leto 1955.

NEKAJ PRIMEROV:

Ženske volnene rute, samo	9.80
Blago za pregrinjala	9.80
Barhent za jutranje halje, samo	9.80
Damske nogavice, platirane, samo	9.80
Posteljno blago, rožasto	9.90
Moške debele nogavice, samo	11.80
Schladminger kratke nogavice, samo	11.80
Volneno blago za obleke	16.80
Svileni barhent	16.90
Kompletne moške srajce	29.80

PRIDITE TUDI VI K VELIKI BOŽIČNI PRODAJI!

trgovska hiša
KOROŠKA

G. Umschaden

Celovec-Klagenfurt
am Fleischmarkt

Nizke cene! Najugodnejša prodaja na obroke! Največja izbira! Naš šlager! Na stotine damskih modelnih plaščev po najugodnejših cenah!

Športno blago od	45.-
Tiger - odeje	49.-
Ženske nočne srajce iz flanel	59.-
Gabardine	69.-
Ženske jutranje halje iz flanel	69.-
Ženski jopiči iz čiste volne	79.-
Blago za plašče, 140 cm, čista volna	89.-
Damski plašči, od	250.-
Moški Hubertus - plašči	398.-
Moški double - plašči	650.-

Od zena do zena pogača

Človeška duša je prav taka kakor drsališče na cesti. Najprej je drsališče hrapavo, nezglajeno. Nato se otroci po njem drsajo in drsajo, da ga zgladijo. Ko je gladko, se drsajo brez vsakih ovir, kar samo teče.

Prav tako je z našim delom. Kar največkrat delamo — naj bo to dobro ali slabo — temu se privadimo in nam gre najlaže od rok.

Ko je drsališče gladko, se tako drsamo po njem, da se ne moremo ustaviti.

Zgladimo drsališče svoje duše v mladosti z dobrimi deli, da bomo kot odrasli z lahkoto vršili le dobro in se ogibali hudega. Ne gladimo pa drsališča svoje duše s slabimi deli, sicer bo postalo to drsališče, ko bomo odrasli, tako gladko, da ne bomo mogli prenehati s slabimi deli.

*

Gotovo poznate pravljico o Guliverju, ki je potoval po deželi velikanov in pritlikavcev. V deželi velikanov je kljub svoji majhnosti postavil s svojo pretkanostjo vse premagal. Tudi v deželi liliputancev — pritlikavcev mu je sprva dobro šlo. Ker pa jim je delal nered s svojo hojo čez hiše in vse pojedel, jim je postal odveč. Nekega dne se je dobro napil in najedel, nato je zaspal. Pritlikavci pa so ga medtem povezali: privezali so vsak prst, vsak del obleke, vsak las in vse, kar se je dalo s tankimi nitkami na količke, zabite v zemljo. Seveda bi Guliver vsako vrvico, ki so jo uporabili pritlikavci, z lahkoto pretrgal. A njega so privezali s tolikimi malenkostnimi nitkami, da se ni mogel ganiti.

*

Tudi malenkostni pregreški, ki jih v vsakdanjem življenju tako radi prezremo, so zelo važni. Kdor hoče biti značajan, se mora odvaditi tudi malenkostnih napak. Kdor v malenkostih sledi svojim strastem, kmalu tudi v velikih stvareh ne vpraša svoje vesti. Če mlad začneš popuščati v malenkostih, boš odrasel hodil po poti greha.

VABILO

Vabimo vse prijatelje in znance na zaključno prireditev in razstavo kuharskega tečaja v Škocijanu, ki bo na kvatno nedeljo, dne 19. decembra.

Razstava bo v prostorih župnišča odprta od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer.

Odrski nastop tečajnic in mladine bo v dvorani pri Pukartu v Škocijanu. Pričetek ob pol 3. uri popoldne. Na sporedu bodo božični in deklški prizori in pevski nastop.

Z veseljem pričakujejo vse od blizu in daleč tečajnice in vodstvo.

ZA ZIMSKE VEČERE:

MOŠKI BREZROKAVNIK

iz Grüngeyer-volne, melé

Potrebujete: 300 g Grüngeyer-volne, melé; 2 pletilki št. 2½.

Vzorec: Na zunanji strani same leve, t. j. spredaj leve, zadaj desne.

Progasti vzorec: 1. vrsta (na sprednji strani) menjaje 1 desna (vtakniti eno vrsto niže), 2 levi; na notranji strani, kakor pri osnovnem vzorcu, same desne.

Poskus z zankami: 10 cm = 28 zank.

Hrbet: Nasnuj 132 zank in pleti 10 cm visoko 1 desno, 1 levo, nato pleti v osnovnem vzorcu razen 3 prog. — Razdeli zanke na sledeči način: 1 zaključna zanka, 20 levih, 10 zank v progastem vzorcu (1 desna, 2 levi; 1 desna, 2 levi, itd. — desne pletemo, kakor je omenjeno zgoraj), 30 levih, 10 zank v progastem vzorcu, 30 levih, 10 zank v progastem vzorcu, 20 levih, 1 zaključna zanka. Delaj po tem načinu in dodaj na obeh straneh vsake 3 cm po 1 zanko, skupno 5-krat, da imaš tako 142 zank na pletilki. Pri višini 19,5 cm od pasu snemaj na obeh straneh za rokavna izreza: 3, 2, 2, 3-krat 1, 0, 1, 0, 1. Na pletilki ostane še 118 zank, s katerimi delaj naprej do višine 44 cm od pasu. Potem snemi na obeh straneh za rame 8-krat 5 zank, ostanek — 38 zank za delaj naenkrat.

Sprednji del: Tega delaj prav tako kot hrbet do višine 24 cm od pasu. Tedaj razdeli del na dva enaka dela in vsakega zase (ločeno) pleti do konca. Za vratni izrez snemaj takole (od srede navzven): najprej snemi srednjih 5 zank, nato vsak 1,5 cm 1 zanko, skupno 14-krat, nato pleti naravnost. Za rokavna izreza in rame snemaj kakor pri hrbtu.

Ovratni trak: Nasnuj 250 zank, pleti 3½ cm visoko v patentnem vzorcu in nato zadaj.

Trakova za rokavna izreza: Za vsakega nasnuj 210 zank, pleti prav tako v patentnem vzorcu 2½ cm visoko in zadaj.

Opozorilo prosvetnim društvom

Igre

Pred leti je že „Centrala krščanske prosvete“ in zadnje leto „Krščanska kulturna zveza“ posojevala kulturnim organizacijam, prosvetnim društvom in posameznim prosvetarjem razne igre. Vljudo prosimo vse tiste, ki imajo igre že leta izposojene, da nam jih vrnejo.

*

Ako potrebujete nasvete, ako nimate primerne igre, ako vam manjka prosvetnega gradiva, za vse to in za vse drugo se obračajte z zaupanjem na „Krščansko kulturno zvezo“ v Celovcu. Ako pa boste sami prišli v Celovec, se oglasite v pisarni tajništva KKZ, Viktringer Ring 26, pritličje levo.

Društvene knjižnice

Zelo je razveseljivo, da so v nekaterih krajih pričeli z urejevanjem društvenih knjižnic. To je koristno in jako potrebno delo, primerno zlasti za zimske večere. Priporočali bi, naj bi začela vsa naša prosvetna in kulturna društva zbirati knjige in bi si tako ustvarjala lepe knjižnice. Saj je po nekaterih krajih del knjižnice ostal še iz predvojne dobe. Prosvetna društva, katera ustvarjajo knjižnice, dobijo tudi na tajništvu KKZ nekaj kolekcij knjig.

Nadalje ima Krščanska kulturna zveza na razpolago praktične kartotečne liste za knjižnice. Katero prosvetno društvo želi ustanoviti svojo lastno knjižnico, naj nam

takoj sporoči približno število knjig in mu pošljemo kartotečne karte po razmeroma nizki ceni. Na razpolago imamo še tudi pristopnice za člane.

Vabila za kulturne prireditve

Ker se večkrat pripeti, da pošljejo prosvetna društva uredništvu našega lista vabila za razne kulturne prireditve prepozno in jih zaradi tega ne moremo objaviti, bi naša Kat. prosvetna društva in Slovenska kulturna društva prosili, da nam pošljejo vabila za list čimprej. Vabila in kulturna poročila morate poslati najkasneje do vsakega ponedeljka dopoldne tajništvu KKZ ali pa uredništvu „Našega tednika“. Samo tako bo mogoče, da pridejo vsa vabila pravočasno v list in si tako zagotovite boljšo udeležbo.

Prosvetno društvo, ki potrebuje lepake „Vabilo na kulturno prireditev“, naj nam to sporoči in jih bomo takoj poslali.

Krščanska kulturna zveza

Naše prireditve

VABILO

V nedeljo, dne 19. decembra, uprizori farna mladina ob 12. uri (opoldne, po sv. maši) v farni dvorani v Železni Kapli božični misterij v 5 dejanjih „Henrik, goba-vi vitez“.

Vsi prisrčno vabljeni!

Koščena miza

Neki bistriški gospod je podedoval veliko bogatijo: fužine, doline, planine in gore, vozil se je zmeraj v kočiji in nosil vedno cilindar na glavi.

Pa je vse premoženje pogljal po grlu, tako da je prišel na beraško palico. Hodil je po hišah in vbogajme prosil. Kjer so mu dali skledico z jedjo, jo je kar na kolenih držal, zraven pa jedel in govoril:

„Vsega sem imel dovolj, samo koščeno mizo sem si želel, zdaj jo pa imam.“

Kjer je čez noč ostal, se je na klop vlegel, v posteljo pa ni več legel, pa tudi slamnjače ni vzel. Cilindra pa tudi ni dal z glave; zmeraj ga je nosil, da se mu je poznalo, da je bil nekdanj velik gospod. Bogati sorodniki so ga vabili k sebi pa ni šel, raje je delal pokoro.

JOŠIP JURČIČ

Ornitev o domačijo

V tuji deželi živeč, spominjal sem vedno se doma, kakor spominja se zvest matere svoje otrok. Često domov sem oči obračal iz tujega kraja. gledal sem, kaj se godi po domovini okrog.

Stritar.

Mlad mož koraka po stezi. Sneg je pobelil brdo in ravan, drevje in grmovje. Mrak se dela, nobene sape, nobenega glasu ni okrog; le njegova počasna, trudna stopinja drobi na pol zmrzli sneg, da mu škriplje pod nogami. Mnogo let je bil na tujem, mnogo let ni spal v domači hiši, kjer se je rodil, kjer je raste, na postelji, ki jo je postiljala skrbna mati, stara ženica. Videl je dokaj sveta, velikanska mesta, izkušal in spoznal ljudi, ki po njih prebivajo. Ali sreče, prave sreče ni bilo zanj nikjer, nikjer tiste zadovoljnosti, ki jo je čutil nekdanj v otročjih letih pod slamnato streho rojstnega doma. In zdaj se vrača domov.

Dospe do vrha ter se ustavi. Pred njim leži dolina, bel plašč je pogrnjen čeznjo. Sredi doline stoji hišica na samem, njegov rojstni dom. Dobro mu je znan nizki zid, znano mu je okence, ob katerem je poletne večere, gledaje v zvezdnato nebo, molil večerno molitev; znana mu je stara jablana in kamnata miza v njeni senci, kjer je nekdanj pozimi zidal snežene cerkve; znan mu je klanček za skednjem, kjer se je s tovariši vozil na sančicah, hlev, kjer so bile krave in voli, nekdanji njegovi tovariši na paši. O, tačas mu je bila ta mala domačija svet in na tem vesoljnem svetu vse lepo!

Dim se dviga iznad strehe, tenak curek sivega dima, ki kroži in se vali kvišku, trga

MLADINA PIŠE:

Keivica

Eden mojih sošolcev v četrtem razredu je bil majhen, droben fant. Kapitanov po imenu. Zdi se mi, da ni bil nikoli prav zdrav, ker je pogosto bolehal in izostajal. In doma se menda nihče ni brigal zanj, da bi ozdravel. Bili so pač prerrevni in jih je bilo preveč. Vsi smo hodili strgani in zakrpani v šolo, on pa je povrh očividno nosil bratove hlače in suknjič, ker mu je bilo vse preveliko. Čital je gladko in lepše pisal kot jaz. Vendar ga učiteljica ni nikoli pohvalila. Pač pa je postavila mene na oder, da sem pazil na razred, kadar nje ni bilo notri. Moji prijatelji so lahko delali nemir, ali ne-prijatelje sem zapisoval in podčrtaval. Vsaka pri-tolba je bila odveč. Učiteljica je verjela meni.

Ta Kapitanov ni bil moj prijatelj in ne moj sovražnik. Celó rad me je imel, česar pa jaz nisem hotel opaziti. V jeseni in pozimi mi je pogosto prinesel jabolko, ki mu ga je mati dala, da bi ga imel ob koščku kruha za kosilo. Jaz pa sem ga kljub temu zapisoval kakor iz nekega sovražstva. In kadar ga je potem učiteljica poklicala in obsodila na eno uro zavora po pouku, je stal preplašeno in se ni zagovarjal. On pa me ni sovražil zaradi tega. Še z večjo vneto mi je prinesel vsako stvar, ki mu je bila še tako draga.

Razen njega smo prinašali vsi učiteljici različnih darov: jabolka, rože. On tega ni delal. Samo enkrat vsako leto — spomladi — ji je prinesel šopek šmarnic. Teh rož pri nas ni mnogo najti. Bolelo me je, da jih je prav on prinesel, ki sem ga sovražil. On sicer ne dobi zato ničesar, vendar se vrača ves srečen in se smehlja vso uro.

Tisto pomladno jutro je prav tako prišel v šolo z lepim šopkom šmarnic in jih je skril pod klop. Jaz pa sem ga zapazil in zavist se je zbudila v meni. „Kaj pa skrivaš?“ sem ga vprašal.

„Nič —“

„Lažeš!“ sem dejal, segel pod klop in vzel šmarnice. „Daj jih meni,“ sem ga poprosil.

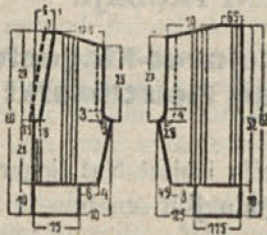
„Ne morem,“ se je branil. „Te sem komaj našel.“ Vse sem mu obljubil za jaje. Pa je odkimal. „Nikoli več te ne zapišem.“ Tudi zdaj je odkimal. — Jezen sem šel na svoje mesto, ne da bi se še kam ozrl. —

Tik pred poukom pa je prišel k meni in mi položil šopek na klop. — „Ne maram,“ sem odinil. Ni jih vzel, temveč se vrnil v klop in sedel tiho. Nesel sem cvetice učiteljici. Poduhala jih je in bila vsa vžihčena. Potem se je za trenutek ozrla. Zdi se mi, da je pogledala Kapitanovega, kot bi hotela vprašati, kako da ji zdaj on ni prinesel. Ta pa je sedel mirno in se ni ganil. — „Hvala,“ mi je dejala učiteljica. „Opoldne se zgasi pri meni.“

Vračal sem se v klop. Samo mimogrede sem se ozrl po Kapitanovem. Zdi se mi, da je bil njegov pogled zastrt s solzo.

Proti koncu maja ga ni bilo v šolo. Govorili so po razredu, da je bolan, in so ga hodili obiskovat. — Čez teden dni je bil njegov pogreb. Jaz nisem šel z drugimi. Nisem mogel. — Ko me je drugega dne učiteljica vprašala, zakaj me ni bilo, sem lagal, da sem bil bolan. — Čutil sem še dolgo v sebi, da sem storil nekaj grdega in veliko krivico sočloveku.

M. K.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Pečen kostanj

Vsako leto v adventu se spomnim na zgodbo o prodajalcu pečenega kostanja. V vdolbini v zidu prav zraven vhoda v cerkev je imel svoj prostor. Sedel je na lesenem zaboji v dežju in snegu za svojo toplo pečico in ponujal s svojim basom pečen kostanj. Vedno je klical:

„Pečen kostanj, pečen kostanj... kupite pečen kostanj!”

V času pred božičem je prodal največ, ker na drugi strani cerkve so bile prodajalnice z božičnimi okraski in jasicami; in kupci se niso mogli ubraniti zapeljivemu kostanju. V posebno mrzlih dneh je imel družbo. Tedaj je sedel poleg pečice na razprostrti praznih vrečah star prosjak, ki je imel sicer svoj prostor na cerkvenih stopnicah, in se pri njem grel. Stara oguljena čepica je ležala poleg njegove lesene noge in kdor mu je hotel darovati novčič, se je moral malo skloniti.

Vsak dan sem šel dvakrat tod mimo. In več let sem kupoval pri njem, dokler ni prišlo nekega dne do prepira. Neki majhen, debelušast gospod se je pritožil, da so njegovi kostanji zažgani. Naredil sem se, kot da nisem nič slišal in sem rekel prodajalcu:

„Rad bi imel nekaj kostanja, vaš je tako dober.”

To je pomagalo in mali, debelušasti gospod je šel z zavojčkom svojo pot.

Zvečer sem moral spet mimo. Že od daleč sem čul znani glas:

„Pečen kostanj, kupite pečen kostanj!”

Pa sem si mislil: danes si mu zjutraj napravil uslugo, gotovo je zdaj hvaležen in bo postregel še prav posebno dobro. Tudi takile imajo čut hvaležnosti.

Pa sem se temeljito uračunal. Ko me je zagledal, je začel še bolj hvaliti svoj kostanj. Neki majhen paglavec, prodajalec časopisov, me je prehitel in sem moral čakati. To me je jezilo. Tiho sem čakal in pri tem štel kostanje, ki jih je dečko dobil za svoj pripravljeni denar. Točno enajst jih je bilo. Zdaj je manjkalo samo še, da bi jaz za isti denar dobil manj. Da, prav to je še manjkalo! Ali si more kdo predstavljati, da sem zaradi tega postal nepotrpežljiv, jaz, odrasel človek? Napeto sem pričakoval izida te preizkušnje. In resnično — prejel sem en komad manj kot deček. To je bila torej zahvala prodajalca! Zdelo se mi je, da bom delal z njim po zasluženju, če v bodoče pri njem nič več ne kupujem. Štirinajst dni me nato ni več videl.

Sele, ko sem malo pred božičem kupoval

nekaj stvari za jaslice, sem šel spet tam mimo. Njegovo mesto je bilo pa prazno. Okrogla, črna pečica je bila privezana z vrvicami in odprtнице, skozi katere se je sicer videla žerjavica, so bile črne. Neki deček je stal tu s par groši v pesti in je gledal začuden kot jaz ugaslo pečico. Še berača z leseno nogo ni bilo. Ampak neki drugi fant je pritekel in povedal, da je stari prodajalec umrl.

Šel sem v cerkev. Tam je bila čisto skromna zadušnica. Stari župnik je molil molitve za mrtve in nekaj ljudi iz sosesčine, ki so bili navzoči, so molili z njim. Potem so pa nesli krsto iz cerkve in so jo položili na črn voz. Moral sem misliti na pečico, povezano z vrvicami in kaj bo zdaj z njo. Takoj nato pa sem čul glas, globok bas:

„Pečen kostanj, kupite pečen kostanj! Za otroke danes zastonj!”

No, sem si mislil, ta je pa spet oživel in iz veselja daje otrokom kostanj zastonj.

Pohitel sem k vdolbini v zidu in že od daleč sem čutil prijeten vonj po pečenem kostanju in pri vroči pečici sem pa našel

MOJA MISEL

Zvezde sijajo srebrne,
slednja sapica molče,
kadar misel se utrne
in v daljavo odhiti.

Preko sivega Triglava
vodi jo nevidna pot
tja, kjer teče bistra Sava,
v tih moj domači kot.

Tam pristane in zavije
mimo znanih bornih koč,
nikdar si ne odpočije,
išče znancev pozno v noč.

Srečna radost me prevzame,
kadar kroži tam okrog;
križ mi zdrse s trudne rame,
prost za hip sem vseh nadlog.

Limbarski

STAVA

Arkadij Averčenko

Povsem slučajno sem prišel v malo gostilnico. Sedel sem v kot in si naročil kozarec piva.

„Pa pravim, da so čarovnije na svetu” — sem čul krik od sosednje mize.

Neki mož s srepim pogledom in gostimi brki je spregovoril te besede. Lahko je bilo spoznati, da se skriva za njegovim napuhom prazna neumnost.

Njegov sosed pa mu odgovori:

„Neumnost! Vsaka čarovnija so samo urni prsti. S čaranjem to nima nič skupnega.”

„Toda jaz znam to bolje,” odgovori mož s srepim pogledom. „Nekateri čarovniki

znajo res prave čarovnije.”

„Mislite zares?” krične drugi. „Jaz pa vam bom dokazal, da za kaj takega ni treba nobenega čaranja.”

„To bi res rad videl!”

„Pa stavimo za sto rubljev, da vam v petih minutah odrežem in prišijem vse gumbke, ki jih imate na gornji in spodnji obleki.”

V dvomu pogleda ta s srepim pogledom govornika. Dvigne kozarec s pivom in strese z glavo:

„V petih minutah vse gumbke? To je nemogoče!”

„Dežuje,” je rekel in stopil k oknu. Zjutraj pa je ves kraj ozelenel. Ozimna se je umila, jarina je vzkliła, v tej pomladni noči se je zgodil čudež, „da, majski dež je več vreden kakor vsa Praga, bajtarjem padajo tedaj šestice, kmetom zlatniki, gospodom pa dukati,” je znova potrdil Cimbura. V spominih je še dalje spremljal mnogovrstno poljsko delo, žetev in spravljjanje žita, senoseč in kositev otave, jesensko in pomladno setev in končno mlačev zrelega žita v skednju na gumpu. „Tudi jaz sem tak zrel klas. Smrt — ta izvrstni kosce, me bo pokosila, v nebeškem skednju bo sam Bog zmlel zrnje iz klasu in ga pregledal in bo ločil kleno zrno od plev, dobra dela od grehov. Toda to še moram premisliti, kaj in kako me bo vprašal in kaj naj odgovorim, s tem še nisem nared in na to še nisem pripravljen. Zato si bom dal poklicati gospoda,” se presoja starček. Tudi časa zdaj ni, ženske so že dodelale, naložile bodo deteljo in šli bodo domov. Pa ni šlo tako hitro, kakor je mislil. Martin hoče zorati. Tudi tako dobro, tako bodo šle prej domov, on pa se bo spet sam peljal z Martinom.

In se pelje. Martin spet pelje očeta v detelji zakopanega, stavec pa se z visokega sedea ozira naokoli. Tam na meji vidi staro Pelikanko, kako pase kravo, in se nasmehe. To je zvita krava! Travico naokrog je pomulila, toda trobelike se ni dotaknila, ta še veselo raste. Kdo je kravo užil priropodipisa, da ve in pozna strupena zelišča in se jih ne dotakne? Pozna jih tako dobro, kot bi pred jaslami imela Janov herbarij in bi si v njem z jezikom obračala liste z barvanimi slikami strupenih zelišč. Pozna jih, kakor da v hlevu više podobe, kakor v šoli

„Pa pravim, da je mogoče. Dajmo, stavimo!”

„Sto rubljev je preveč. Imam samo štiri pri sebi.”

„Denar ne igra vloge. Stavimo za tri kozarce piva! Ste za to?”

Mož z gostimi brki odvrne divje:

„Tudi to boste zgubili!”

„Bomo videli. Stavimo!”

„Dobro je.”

Segla sta si v roke in tretji je udaril čez.

„Glejte na uro. Več kot pet minut ne sme trajati. Gostilničar, prinesite oster nož in pladenj.”

Gostilničar prinese nož in pladenj.

„Eden, dva, tri — zdaj začnem.”

Mož zagradi za nož, postavi predse pladenj in poreže najprej vse gumbke na sukniču.

„In na hlačah jih imam tudi!” pripomni mož s srepim pogledom porogljivo. — „In tudi zadaj pri žepu.”

„Niti enega ne bom pozabil.”

Nazadnje postavi bedak na stol še svoje obuvalo. „Suknjič, telovnik, perilo, vse je že v redu,” pravi. „Zdaj pa pride na vrsto še obuvalo. Na vsakem imam osem gumbov. Zdaj bomo pa videli, če jih boste res v petih minutah spet prišli. Prav gotovo boste stavo zgubili.”

Drugi pa ne zgublja niti besede. Divje dela z nožem. Obriše si pot s čela, odloži nož in zakliče:

„Gotov sem.”

Tretji postavi pladenj na mizo in šteje gumbke. Vseh jih je petinosemdeset.

„Gostilničar, brž iglo in sukanec!”

Ampak tretja priča dvigne roko:

„Prepozno je. Pet minut je ravno minilo. Zgubili ste stavo.”

Čarovnik pa vzdihne obupano:

„Kaj? Zaigral sem? — Kaj pa morem zato? Nesreča zame. Gostilničar! Prinesite piva za štiri rublje. Prosim plačati!”

Mož z gostimi brki krikne prestrašen:

„Kaj? Vi mislite oditi? Kaj pa mislite, za božjo voljo?”

„Domov. Saj je zadnji čas. In jutri zjutraj moram na pot.”

„In moji gumbi? Kdo mi jih bo pa prišil? Vi mi morate prišiti moje gumbke!”

„Jaz? Zakaj? Stavo sem zgubil in pivo plačal, pa konec. Zbogom, gospoda!”

Čarodej se je dvignil, dal natakarku napitnino in zapustil sobo.

Opeharjeni gost je hotel za njim. V tem hipu je moral prijeti za hlače in je zakričal ves iz sebe:

„Kako bom pa šel zdaj domov?”

„Policijska ura!” nas opozori natakark.

Dvignili smo se in prepustili tega moža s srepim pogledom njegovi usodi.

J. S. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(97. nadaljevanje)

„Vrzi mi v koš otep grahovine, peljal se bom s teboj,” hitro veli starček. Čudna želja! Ali mu ne bo škodovalo? Ali se mu ne bodo zrahljale kosti v košu. Ali se ne bo na njivi prehladil, ko se bo usedel?

„Očka, voli mi dobro gredo v plugu, ni jih treba obračati ne poganjati, le odpočijte si doma.”

„Ne bom šel volov gonit ne priganjat, le vrzi grahovino na voz,” vztraja s starčevsko nepopustljivostjo pri svojem. Martin pozna očeta, ki dolgo premišljuje, in ve, da, ko kaj reče, od tega ne odstopi. Zato skoči na skedenj in že pripravlja v košu na vozu udoben sedež in pomaga očetu na voz.

„Počasi vozi skozi vas in ne govori z menoj, pelji se, kot da s praznim greš,” mu ukazuje Cimbura.

In se peljeta.

Počasi in mirno korakajo voli, kot da gredo k maši, in nogo za nogo vlečejo za seboj. Čez deske iz voza pa gleda Cimbura po vasi. „Se enkrat, preden umrem, bi rad vse to videl,” se mu rodi v srcu neizgovorjena želja. Zazre se na grič k cerkvi in k pokopališču ter pokima z glavo: „Kmalu me bodo tja odnesli,” si misli pri tem. Vidi župnišče in šolo. „Gospod župnik in upravitelj mi bosta lepo zapela,” si obljublja, voz pa se počasi guga dalje. Aha! Tu so, tu so v vrsti hiše in bajte. Glej no, pri Hubačku so postavili novo hišo. Jan pri Pikovih ima na novo pobeljeno, pri Pruku je na novo pokrito, tako, tako, vsi ti me bodo nesli,

da bodo lahko rekli: „Tudi jaz sem starega Cimburo nesel na pokopališče.” Voz je zdajci zabobnel. „Aha, na mostu smo,” pravi Cimbura in se odkrije pred kapelico in bezgom, ki ob njej raste, kajti mimo bezga naj gre kmet odkrit, ker je na bezgu vse koristno, korenina, steblo, listje, cvetje in plod. Zavila sta med zelje in po mejah znanci pozdravljajo Cimburo. Tam mu kima rman, dober za vsakovrstne rane, takoj ob njem se mu smejejo za kašelj dobro jagodno listje, solze Marije Device in kamilice. Zdaj pa zagleda mlado Marjanko, kako kosi, stara pa za njo grablja in se navihano smeje.

„Glejte, koga vam peljem,” jim je zaklical Martin.

„Jej, jej, dedek!” sta takoj zaploskali obe z rokami od začudenja.

„Delajte svoje naprej, zame pa se ne menite,” jih odganja stavec. Sam želi biti in poslušajo ga brez ugovora.

Martin je pripravil plug, prepregel vole in zaoral in pušcal za seboj brazde črne, vlažne zemlje. — Cimbura pa so obile solze. Oral bi rad, skočil bi z voza in prijel za plug in hodil za brazdo, da bi čutil pod seboj mlado zemljo. Toda v nogah ni moči, roke so preslabe, deteljišče se težko orje, „končno pa se kmalu zemlje dočakam, vanjo me bodo položili,” se tolaži stavec in ne pusti oči z Martina. Dobro orje, ravno, globoko, osredkov ne pušča, plug ima v redu, ker brazdo lepo obrača. Tako je oral tudi on — Cimbura. V deteljišče je vsejal pšenico, pogosto je gledal, kako je poganjala in prezimovala, spomladi pa je dežja prosil zanj. Spominja se, kako veselo je skočil s postelje, ko ga je rahlo šumenje zbudilo:

Tudi za najmočnejšo ženo vse pri
Celovec, Alter Platz 4

Modenfee

Vidi hradiške gozdove Apnenice, spozna skalovje. Na barakah. V daljavi se belijo Smrkovice pri Boubinu, za njimi se skrivajo Samostanski ribniki in tam so Semiči. Semiške peči in za njimi oba Mehelnika, mali in veliki, kimata Cimburi. Kmet s silo odrta pogled z njih in, ko obrne glavo, pobožajo njegove oči zelene Hurke. Zdaj gleda proti Herzmanom, Protivinu in Vodnjanom. Poslavlja se od Skočičke Device Marije, od drahoniškega gradu. Nazadnje še imenuje vasi Chvaletice, Kržetice, Stojice, tedaj pa si zastre z roko oči pred soncem in jih obrne na zahod. (Se nadaljuje)

Für neue Weihnachtsbäckerei
stellt König Bilderrezepte bei

König
BACKPULVER

Plašči za NJO in za NJEGA
V NAJVEČJI IZBIRI PRI

Moden Pickl
CELOVEC — KLAGENFURT, Paradeisergasse

Iz lastne
tovarne
za oblačila!

NAJBOLJE KUPITE V SPECIALNI TRGOVINI ZA
Obleko — Perilo — Modno blago

SIBITZ & CO.

CELOVEC — KLAGENFURT, 8.-MAI-STRASSE 25, tel. 30.13

Modroce, tapcirano pohištvo, do-
bro in poceni samo pri proizvajal-
cu **Johann Ortner**, Beljak, Wid-
mangasse 31 ter Ringmauergasse
Nr. 11.

PFAFF novi nemški
šivalni stroj
za gospodinjstvo in obrtništvo
Celovec **GRUNDNER**
Wienerg. 10

Najemodajalci in najemniki se se-
stanejo pri sodno zapriseženem
ocenjevalcu **TRIEBELNIG-u**, Ce-
lovec, Neuer Platz 13, tel. 48-23.

HARMONIKE Scandalli — Sopra-
no — Hohner, kakor vsi glasbeni
instrumenti pri **MUSIKHAUS**
PALUDNIK, Celovec, 8.-Mai-Str.
Nr. 20, Ecke Bahnhofstrasse neben
der Baustelle.

HONER-HARMONIKA Imperial
(dvanajst basov) prvovrstna znam-
ka v najboljšem stanju krasen zvok
600.— šil., napredaj **TELLIAN**,
Klagenfurt, Paradeisergasse 10.

Košare, predpražnike, obe-
šalnike, leseno in pleteno
robo vseh vrst dobite naj-
ceneje v strokovni trgovini

KORENJAK,
CELOVEC
Benediktiner Platz

Okraski za božična drevesca,
svečke in primerna božična
darila, pisalne stroje kupiš
najceneje v papirni trgo-
vini „Papierkönig“ **Anton**
NOVAK, Celovec, Feldmar-
schall-Konrad-Pl., tel. 23-89

ŠIVALNE STROJE
kolesa, motorna kolesa na
ugodne obroke
FRITZ BAAR
Celovec, 10.-Oktober-Str. 7

Ročni pletilni stroji — Knillax,
Trilorex, Rapidex
SENEKOWITSCH
Celovec-Klagenfurt, Alter Platz 28
popoldne predvajanje!

Kožuhasti čevlji, smučarski čevlji,
apreski, po brezkonkurenčnih ce-
nah, **Schuhhaus NEUNER**, Celovec.

Zares dobro in ceneno božično da-
rilo kupite najbolje v trgovini za
gospo **MODEN — HERTA**, Be-
ljak, Weissbriachstrasse 6.

EVI
POLNOZRNATI KRUIH
potreben za vaše zdravje
dobite pri vašem trgovcu in
pri peku **SEBALD WAL-
TER**, velepekarija, Celovec,
10.-Oktober-Strasse.

Forbach, kurilno oro-
dje, HK 2000, cenej-
ši 1400.—, pri vašem
radio-svetovalcu
OTTO GAGGL
Beljak — Villach

Neprekosljivi Hoover-
pralni stroj, kuhinjski
stroji, sesalci prahu
za tebe, za mene, za vse
pri
HAAS & CO.
CELOVEC, Bahnhofstr. 3

SCHWARZ nogavice so cenejše,
Celovec, Pfarrplatz.

CELOVEC, St.-Veiter-Str. 1-
Modische Ecke Spitalhof

Meni FOTO-APARAT od 180.— šil. naprej. To
je najlepše božično darilo. Tudi „Gutschein-
Scheck“ je največje vrednosti samo pri

FOTO-ECKE

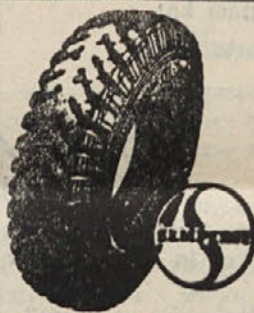
CELOVEC — KLAGENFURT
OBSTPLATZ, telefon 44-61

Okraski, najboljše ure za božična darila
S A M O pri urarskem mojstru

Gottfried
Ancather

CELOVEC — KLAGENFURT, Paulitschgasse 9
Kupujem in zamenjam zlato in srebro.

PRIMERNA BOŽICNA
darila vseh vrst gumija-
stih izdelkov samo v
strokovni trgovini

GUMMI
BERGER

KLAGENFURT,
Kardinalsplatz

Nakup krtač, čopičev, metle samo pri izdelovalcu
Gabriel Malle Klagenfurt, Karfreitsstr. 18
Ustanov 1896. Vse potrebščine za gospodinjstvo.

BLAGO

posteljina, posteljno perje, odeje
HUBERTUS-PLAŠCI
po zmernih cenah
FELFERNIGG & NOISTERNIG
BELJAK, ITALIENER STRASSE NR. 6

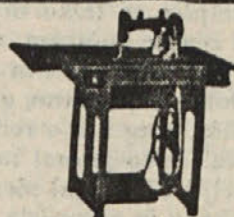
Strokovni nasveti in najboljša postrežba pri na-
kupu blaga za pregrinjala, prešitih odev (kov-
trov), žimnic (modrocev), preprog in tekačev v
vaši strokovni trgovini za dom

LODRON
BELJAK — VILLACH, LEDERERGASSE

Po danih podatkih vam radi rezerviramo

Dolgo žije, ki **SCHLEPPE** pije

Najlepše božično darilo je pri

TRUPPE & ERMANN

BELJAK — VILLACH
Widmannsgasse — Ecke Kirchenplatz
Ugodna plačila na obroke.

VSE VRSTE
harmonik in akordeonov
mnogi ugodni priložnostni nakupi najboljše
direktno pri proizvajalcu

R. NOVAK

CELOVEC, EBENTALER STRASSE 7

DOBAVITELJ VSEH BOLNISKIH BLAGAJN
KLAGENFURT, ST.-RUPRECHTER-STR. 18

Lepa BOŽICNA DARILA, okraski za božična
drevesca, svečke, pecivo, liker in pristno vino v
steklenicah, samo original v slaščičarni

GASSER

CELOVEC — VÖLKERMARKTER PLATZ

Vaš božični
nakup

v izbiri čevljev vseh vrst, kupite naj-
boljše v poznani trgovini čevljev

Grohar & sin

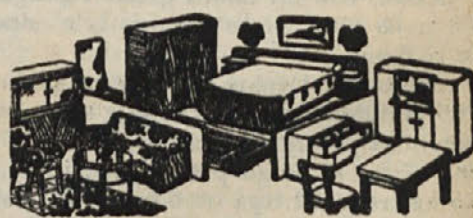
KLAGENFURT, NEUER PLATZ

PLAŠČE za dame in go-
spode priporoča
Lastna izdelavnica
WALCHER
Celovec, 10.-Oktober-Strasse 2

DAMSKÉ PLAŠČE
MOŠKE OBLEKE
najboljše kvalitete in kljub temu poceni pri
Pleikner OHG.
BELJAK, HAUPTPLATZ NR. 28

Hiša dobrega pohištva
4 PREDNOSTI:

1. Ogromna izbira — nad 100 kompletnih
pohištven 2. Najboljše in najcenejše po-
hištvo v Avstriji — Spalnice iz trdega
lesa samo 3.900 šil. 3. Plačila na obroke
brez obresti 4. Dostava na dom z lastnim
posebnim avtomobilom.

STADLER-MÖBEL

CELOVEC — Klagenfurt, Theatergasse 4

NEMŠKI LLOYD MODEL 1954

50 % davčni odpis pri nakupu pred 31. decembrom 1954

KUPUJ ZMIRAJ LE PRI STROKOVNJAKU!

Autchaüs Riva

Celovec, Rosentaler Strasse 17. Telefon 31-91
LLOYD — SPEZIALWERKSTÄTTE

Nemški HOLDER-DIESEL-TRAKTOR — Vse POLJEDELSKE
STROJE — STEDILNIKE, PEČI, PRALNE STROJE
ugodna možnost nakupa!

H. WERNIG KMETIJSKI STROJI
CELOVEC, Paulitschgasse 13, Telefon 35-02

Moderne damske torbice,
aktovke, nakupne torbice,
potne kovčke nahrbtnike,
mape za akte, denarnice
najcenejše v specialni trgo-
vini za fine ušnjene izdelke
Hans Pacher Celovec, Burgg.

Primerna božična darila
steklo — porcelan — jedilni
pribor — svinčeni kristal
— keramika — kasete za
jedilni pribor. — 24-delno
od 150.— šil. naprej. — Stro-
kovna trgovina za gospo-
dinjstvo

M. SEHER

Celovec - Kgl. Bahnhofstr.
(prodajne hale)

Plašči iz balonske svile, de-
žni in za motoriste najceneje
v strokovni trgovini **V.**
TARMAN, Celovec-Klagen-
furt, Völkermarkter Strasse
Nr. 16.

ZA BOŽIČ!

POSEBNA PONUDBA
Otroški anorak, ekstra
vzorec, podložen

Otroške smuč. hlačke,
velikost 2 S 46.90
Deške srajce, preple-
tene, od S 29.80
Dekliške jopice, veli-
kost 6 S 29.90
Perilo za otroke

Hermann FERTALA
ŠMOHOR

Pletenine in vezenine
kupite ugodno pri

M. Kopeinig

Villach - Beljak, Autobahnhof
Izdelavamo tudi po meri

Damska frizerka **Matilda Zotter**,
Celovec, Salmstrasse 3.

Sanitarne naprave, centralne kur-
jave, vodovodne napeljave
ANDLINGER, Celovec, Adler-
gasse, tel. 20-52. Strokovni nasveti
in brezplačni proračuni. Dobave
po tovarniških cenah. Električne
črpalke. Vse na zalogi.

OBLEKE,
KOSTUME,

PLAŠČE
po meri v najfiniji izdelavi

Hans Pichler

BELJAK, Bahnhofstrasse 9

WIENER PELZWERKSTÄTTE

J. Vesely

Celovec-Klagenfurt
Ob.tplatz 2-I.

Kupuj pri proizvajalcu, kjer do-
biš dobro blago poceni.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

STADTTHEATER

Od 14. 12.: „Arzt im Zwielicht“

PRECHTL

Od 14. 12.: Trommeln im tiefen

Süden (barvni film)

GLEDALIŠČE

18. 12.: „Das Dreimäderlhaus“

19. 12.: „Rotkäppchen“.

Začetek ob 20.00 uri

LEPI MODELI

LASTNA DELAVNICA

Pelze-Rauchenwald